

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő, Administrator delegat si girant responsabil-Felelős igazgató: Schwartz Endre, Proprietar—Tulajdonos: Fraternitas S.A.R. de Editura. Registrul publicatiuniiilor periodice No. 43. Dos. 839. 1938. Tribunalul Cluj, Sectia. III.
Vasárnap, március 12.
1939—5699. Adar 21.
XXII. évfolyam, 59. szám.

Taxa postala
plătită la num
No. 244716/929.
Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. — Az
Hirdetések díjszabás szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és
banai zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

Megérkezett Bucurestibe a patriárka-miniszterelnök holttestét szállító vonat

Az egész utvonalon hódolól részvét fogadta a gyászvonatot

Pénteken délelőtt 11 órakor érkezett meg a milánói pályaudvarra Miron Cristea patriárka-miniszterelnök koporsóját szállító halottas vonat. A gyászkocsi előtt Solacolu román konzul, a konzulátus tisztikara és a Milánóban tanuló egyetemi hallgatók jelenlétében gyászistentiszteletet tartottak. A konzul és a román egyetemi hallgatók babérkoszorút helyeztek el Miron Cristea koporsójára. A halottas kocsi délbén 12 órakor folytatta útját Bucuresti felé.

A jugoszláv határon

A jugoszláv határon Cádere belgrádi követ várta a halottas kocsit hozó vonatot. Zágrábban és Belgrádban az ortodox papság gyászistentiszteletet tartott. Mindenütt megjelentek a kormány és a helyi hatóságok képviselői is, hogy megadják a végtisztességet Románia volt miniszterelnökének, a román egyház első pátriárkájának.

Román földön

Szombaton délelőtt 11 óra 22 perckor futott be a halottas kocsit hozó Simplon express Zsombolyára. A zombolyai pályaudvart és környékét már a hajnali órákban hatalmas tömeg lepte el. A perronon a kormány nevében dr. Nicolae Zigre kultuszminiszter, Nae Popescu lelkész kultusz-almuniszter, Beran belügyi alminiszter és Alex Marta, Temes-tartomány királyi helytartója fogadták a vonatot. A halottas kocsiból Magureanu miniszterelnökségi alminiszter, Emilian Antal lelkész, Miron pátriárka-miniszterelnök volt kabinetigazgatója és ennek felesége szálltak ki. Antal lelkész unokaöccse és legközelebbi rokona az elhunyt miniszterelnöknek.

Diszszázad tisztelgett Temesváron

Határőr-diszszázad tisztelgett a perronon és Andrei aradi püspökkel az élen, a helybeli kléris tagjai rövid gyászistentiszteletet tartottak.

Ezután a vonatot tovább indították Temesvár felé, ahová délbén 12 órakor érkezett meg. A fekete gyászrapériával teljesen bevonat perronon hatalmas tömeg várakozott már ekkor, élen a hatóságokkal és 25 tagú kléruossal. Zsombolyán a Simplon expresszről lekapsolták a pátriárka földi maradványait szállító halottaskocsit és halottas külön vonatot állítottak össze. Az ehhez csatolt szalonkocsiban kísérték el Bucurestig a pátriárka kihűlt tetemét, a fogadására a határon megjelent miniszterek.

A temesvári pályaudvaron diszszázad tisztelgett az ország elhunyt miniszterelnök előtt. Ujabb istentisztelet következett, majd a vonat folytatta útját Bucuresti felé.

A lugosi fogadtatás

Lugoson a koradélutáni órákban különösen megkapó ünnepélyességgel fogadtatás várta a gyászvonatot. Itt lelkipásztorokodott annak idején Miron Cristea, mint Karánsebes püspöke. Nagyszámú gyászoló tömeg jelenlétében Nicolae püspök tartott fényes segédlettel gyászistentiszteletet, amelyhez a tömeg mély megrendültséggel asszisztált. A különvonathoz időközben újabb kocsit csatoltak, amely Miron Cristea püspök egykori hiveinek küldöttségét szállítja a temetésre a fővárosba. 15 óra 40 perckor érkezett meg a halottasvonat Turnu-Severinbe, 17 óra 34 perckor Craiovába és 21 óra 30 perckor Bucurestibe.

Bucuresti gyászba öltözött

A fővárosban a kormány összes tagjai, köztük Armand Calinescu miniszterelnökkel fogadták a gyászvonatot. Megjelentek a pá-

lyaudvaron a görögkeleti egyház metropolitái, a magas katonai méltóságok és a királyi udvar egyik megbízottja.

Diszszázad tisztelgett az elhunyt miniszterelnök koporsója előtt, amelyet leemelték a halottas kocsiból és az Északi pályaudvar kápolnává alakított várótermében ravatalozták fel. Vasárnap reggel a váróteremben gyászistentiszteletet tartanak, amelyen részt-

vesz II. Károly király öfelsege is, majd a megállapított utvonalon a pátriárka székes-egyházába szállítják a koporsót.

Bucuresti már szombaton reggel gyászruhába öltözött. Az utvonalon, amelyen a halottat szállító vonat elhaladt, a lámpákat gyászfátyollal vonták be. Az utcákon, köztereken gyászbölgők lengenek az épületek felett.

Németország nem ismeri el az új szlovák kormányt és a Tiso-kormányt tekinti továbbra is törvényesnek?

Hitler bizalmas ülésre hívta össze tanácsosait a szlovákiai események ügyében és hosszasan tárgyalt Ribbentroppal is

Lázasan folynak a tárgyalások Prága és Pozsony között a helyzet tisztázására

Pozsony, március 11. Szlovák ellenzéki körökben élesen tiltakoznak a prágai intézkedések ellen. Véleményük szerint az önkormányzatról szóló alkotmányos rendelkezések teljes mértékben jogot adtak Tiso kormányának a foganatosított intézkedésekre. A helyzetre egyébként jellemző, hogy tegnap elköszönték a Slovac című lapot — amely tudvalevőleg a Tiso-kormány hivatalos lapja volt — azért a cikkéért, amelyben élesen elítélte a prágai kormány intézkedéseit. Azok az éjszakai hírek, amelyek szerint a cseh karhatalmat visszarendelték volna, tévesnek bizonyultak. Ugy Pozsonyban, mint Szlovénország egész területén katonaság és rendőrség tart rendet. A Hlinka-gárda katonáit lefegyverzik mindenütt, vagy már le is fegyverezték.

Ujabb pozsonyi jelentések szerint Szlovénország számos vidékén állítólag nagy zavarak vannak, amelyeket a cseh karhatalmi közegek csak nehezen tudnak megfékezni. Malackán lövöldözésre került sor a Hlinka-gárdisták és katonák között. Szlovák politikai körökben nagy megdöbbenést váltott ki, hogy a cseh hatóságok rendelkezéseit Körmöcbányáról, az ottani aranybányából és pénzverdéből elszállították az összes arany- és ezüstértékeket.

Tisoék Hitler intervencióját kérték

Berlinből jelentik, hogy a szlovákok emlékiratot intéztek Hitler kancellárhoz, akik arra kértek, járjon közbe a cseh kormánynál, hogy Prága és Pozsony kiélesedett viszonyában enyhülés álljon be. Szlovák hivatalos körökben az a meggyőződés, hogy Németországnak döntő befolyása lehet ebben a tekintetben. Budapestben is az a vélemény, hogy a prágai kormány nem foganatosíthatott volna ilyen súlyos intézkedéseket a szlovák miniszterelnök és a szlovák kormány többi tagjaival szemben, ha Berlin nem bírt volna előzetes tudomással ezekről az intézkedésekről.

Berlini hivatalos helyről megerősítik azt a hírt, hogy Tiso szlovák miniszterelnök hivatalos jegyzékben kérte fel a német kormányt, lépjen közbe Prágában a szlovákiai

helyzet sürgős tisztázása és a szlovák kormány érdekében.

Hitler és Ribbentropp a szlovákiai eseményekről tárgyaltak

Az Havas berlini jelentése szerint a Führer és von Ribbentropp pénteken este a cseh-szlovák kérdés ügyében tárgyaltak. Biztos forrásból vesszük az értesülést — jelenti az Havas —, hogy

Hitler ma reggel értekezletre hívta össze belső tanácsosait s hogy Berlin fontos jelentést kapott a prágai német követéséről. Politikai körökben azt állítják, hogy Németország nem fogja elismerni az új szlovák kormányt és a Tiso-kabinetet fogja továbbra is Szlovákia egyedüli törvényes képviselőjének tekinteni.

A jelen válságot rövidesen „egyik vagy másik irányban” megoldják. A Reich erőlyes beavatkozása olyan eshetőség, amivel számolni lehet. A Reuter is megerősíti Hitler és Ribbentropp megbeszélésének híreit.

Egyébként német körök formálisan cáfolják egyes külföldi lapok azon híreit, hogy német csapatok kelttek volna át a Dunán és foglalták volna el a pozsonyi hídfőt.

A Reuter távirati iroda jelenti Berlinből, hogy a szlovákiai helyzettel kapcsolatban semmilyen diplomáciai lépés nem történt ezideig Berlinben.

Hivatalos körök hangsúlyozzák, hogy rendkívüli érdeklődéssel kísérik figyelemmel a csehszlovákiai események kibontakozását

és ugyancsak kiemelik ezek a körök, hogy Németországot mint a bécsi döntőbírótság biztosítóját többé-kevésbé közvetlenül érintik az események.

Sidor beszéde a pozsonyi rádióban

Pozsonyból jelentik, hogy Karel Sidor, a kormány tagja pénteken este felkereste Josef Tisot a jezsuita kolostorban, majd látogatást tett Sokolnál, a szlovák parlament elnökénél. Sidor azután a pozsonyi rádióban ismertette a prágai központi kormánnyal folytatott tárgyalásai eredményeit. Többek között ezeket (Folytatása a 12-ik oldalon)

Ára 5 lej

VILÁG TÜKRÉ

Montesquieu

— Születésének 250-ik évfordulójára —
Irtta: SALAMON LÁSZLÓ

Teljes nevén: Charles de Secondat Montesquieu, 1689-ben született Bred kastélyában, ama francia nemesség tagjaként, mely kiváltságait és hivatalait pénzért vásárolta.

A tizennyolcadik század gyermeke volt, ama nevezetes századé, mely a monarchikus mindenhatóság és az Egyház világi hatalmának háta mögött a polgári forradalom eszmevilágát, az ugynevezett felvilágosodást melengette méhében.

Az enciklopédisták százada ez; a tekintély és vakhit homályában az Ész világosságának kigyújtója, mely eleinte bántortalanul, később a világ átforgalmazásának igényével lépett az események színpadára.

Montesquieu kitünő nevelést kapott s már egészen fiatal korában a történettudomány művelése iránt érzett különösebb hajlamot.

Mint a királyi parlament tagja, ezt a hajlamát személyes vizsgálódásaival és megfigyeléseivel mélyítette el és eme megfigyelések arra a felismerésre ösztönözték, hogy a történelem nem az emberek akaratától független, isteni szándékok földi beteljesülése csupán, hanem számos tényezőnek: a földnek, a tájnak, a gazdasági és társadalmi viszonyoknak erődje.

Értékes, mondhatni: forradalmi felismerés volt ez abban a korban, melyben a tekintély és kiváltság dróttján rángatott hivatalos tudomány a romlottóságot éppugy, mint az erényeket, olyan megnyilvánulásoknak tartotta, melyeknek értékelése; vagy elvetése az Egyházzal ez a földi Hatalom érdekeihez alkalmazkodott.

Montesquieu szellemi szomjusága és lelkiismereti nyugtalansága mélyebbenfekvő, eddig elreplezett okok után kutatott.

Kutatása nem volt eredménytelen: a rómaiak hanyatlásáról írott történelmi tanulmányában már az oknyomozó történelem módszereit alkalmazta s ezzel meg is vetette alapját az oknyomozó történelemírásnak.

Mint minden erős szellem, Montesquieu is kételkedő volt, ami azonban nem zárta ki, hogy higgyen a kételkedés értékében. Kételkedés és kritika, ha külön fogalmak is, hatásuk és céljuk mégis egyező; abban a némileg indokolatlan fellevesben gyökernek, hogy velük és általuk az emberi természetet megváltoztatható.

Montesquieu, éppugy, mint a tizennyolcadik század rokonszellemei: D'Alambert, Diderot, később pedig Voltaire, hitt abban, hogy a szellem erejével, az ész belátásával, a tömegek felvilágosításával az emberek külső és belső adottságait meg lehet változtatni.

Ebben az értelemben tehát forradalmár volt; forradalmár annak ellenére, hogy alaptermészete óvatosságra ösztönözte s így munkái teljesen nélkülözik az agitativ elemet.

Gondolkodó, bölcselő volt, de ujszerű gondolkodó és bölcselő, akit az önmagában kielégülő és önmagáért való bölcseléstől élesen elválasztott gyakorlati szelleme, utmutató tevékenysége.

Nem elégtette ki a felszín csillogó játékának szemlélete; a kor, amelyben élt, számára nem csupán az érdekességek és az élvezeti lehetőségek színpada volt, hanem izgató összefüggések szövevénye, melyeknek mozgató erőt felfedni, önmaga és mások számára láthatóvá tenni: szenvedélyes törekvése lett.

Első, feltűnő műve: a „Perzsa levelek” volt, melyekben egy perzsa ifjú franciaországi élményeit és megfigyeléseit írja le s ezekben páratlanul éles szemmel az első hiteles dokumentumokat sorakoztatja fel az akkori Franciaország társadalmi és politikai viszonyairól.

Ezek a dokumentumok, bármily óvatos a hangjuk, már egy bátor kritikus megnyilatkozásai, aki a dolgokat olyanoknak írja le, amilyenek, de korántsem tartja őket rendbenlévőknek.

Másik, a „Perzsa levelek”-nél sokkal jelentősebb műve: „A törvények szelleme” című. Ez a műve megérdemli, hogy korszakalkotó műnek nevezzük.

Korszakalkotónak főleg azért, mert megállapításaival olyan konok és dogmává emelt hiedelmek szövetebe vágott bele, melyek az isteni eredetűnek hirdetett politikai és társadalmi mindenhatóságot óvón és hozzáférhetetlenül burkolták körül.

Montesquieu korabeli francia társadalom urai természetszerűleg hirdették, korlátolt polgárai pedig elhitték, hogy a törvények, melyek életüket egyfelől védelmezték, másfelől kétségbevitelen korlátozták: isteni eredetűek. Isteni eredetűnek tartották tehát az elnyomást és egyben a szolgátságot is, annak ellenére, hogy azok nyilvánvalóan ellentétben állottak az Egyszázezerrel.

Montesquieu könyvében a törvények nagyon is emberi, nagyon is földi, nagyon is társadalmi eredetűt igyekezett bizonyítani s pompás rendben felsorakoztatott érveléssel, történelmi adataival, megfigyeléseinek pontosságával kivédhetetlen csapást mért a korabeli felfogásra.

„A törvények szelleme” nem is annyira bölcselészeti, mint inkább szociológiai mű, melyben Montesquieu a törvények szellemét a társadalmak szerkezetéből vezeti le, tehát nem elvont jelenségeként fogja fel, hanem „felépítményként”, melynek alapjain az egyes országok földrajzi, gazdasági, társadalmi adottságai helyezkednek el.

Ezzel a felismeréssel természetszerűleg velezárt az a felismerés is, hogy az emberi törvények, éppúgy, mint az emberi társadalmak, alá vannak vetve a változás természeti törvényének, hogy örökkévalóságuk látszat csupán, megtartójuk pedig a hatalom és az előítéletek ereje, melyek az idővel és az eseményekkel változnak.

Abban a korban, melyben Montesquieu élt, amikor az isten kegyelméből való korlátlan monarchia még a hatalom teljességét élvezte: „A törvények szelleme” a felforgatásra való törekvés vádját nehezen kerülhette el.

S hogy mégis elkerülte, annak talán az volt az oka, hogy azok az eszmék, melyek Montesquieu eme művében felsorakoztak, már nemcsak az ő kivételes intellektusában merültek fel, hanem a feltörekvő, elnyomott osztályok törekvéseiben is.

Montesquieu és az enciklopédisták szellemi forradalma az eljövendő nagy forradalom dübörgő hangjainak egyik bevezető akkordja volt, mely tetteivel és véres eseményeivel minden elméletnél kézzelfoghatóbban bizonyította, hogy a törvények születése az élőlények születéséhez hasonlatos, amely túlválegőleg a vajadás kinjaival kapcsolatos.

Ma, amikor új-barbár és sötét mithoszok igyekeznek elhomályosítani a világos felismerések fényét, amikor az Esz szava pusztába kiáltó szóként hangzik, nagyon is időszerűnek látszik a felvilágosodás korszakának nagy gondolkodóira emlékeznünk.

Montesquieu eme nagy gondolkodók galériájában feltűnő és kitüntetett hely illeti meg. Műve a szellem ébredésének bizonyos volt olyan korszakban, mely — miként a mi korszakunk — elvesztette lábait alól a kipróbált és mozdihatatlannak hitt talajt és új, még ismeretlen kísérletek felé tántorgott.

Montesquieu gondolatai alapkövei voltak egy később kialakuló nagy gondolati rendszernek, melyre Comte pozitívizmusa, Condillac materializmusa, Darwin és Spencer fejlődési tana, később pedig a tudományos szocializmus világfelfogása épült.

Jelentősége tehát — a letűnt századok tarlatán keresztül is — elvitathatatlan, amelyet kiemelni, ismételni és aláhangsúlyozni napjainkban különösképpen időszerű.

Konstancában rekedt egy emigráns csoport

Adományokat elfogad a kolozsvári két zsidó hitközség jótékonyági bizottsága

Cluj, március 11. Még emlékeztet, hogy Kolozsvárt néhány hét előtt százötvennégy főnyi emigráns-csoport utazott át, főleg kismartoni, lakompaki és más, Ausztriából a kampóskeresztes Németországhoz csatolt régi hitközségek érdemes tagjai. Ez a csoport Konstancában megrekedt és pedig azért, mert néhány skarlát-megbetegedés fordult elő közöttük. A transzport ilyen módon súlyos, szinte tragikus helyzetbe került, anélkül, hogy ilyenfajta eshetőségre számíthat-

tak volna. Az emigránsok nagy nélkülözések között élnek és egy kikötőbeli pincehelyiségben laknak összezúfoltan, jövőjüket illetőleg tragikus bizonytalanságban, mert nem tudják, mikor folytathatják útjukat.

A két kolozsvári zsidó hitközség vezetősége ezután hívja fel az emigránsokkal együttérzőket, hogy enyhítsenek a szerencsétlenek tarthatatlan helyzetén és juttassák el adományait vagy az ortodox vagy a kongresszusi hitközség irodájába.

Temesváron elloptak egy egészségügyi ál-inspektort, aki sorra zsarolta a kereskedelmi vállalatokat

Temesvár, március 11. (Az Uj Kelet tud.) A temesvári kereskedelmi és iparvállalatokat a napokban sorra látogatta egy jólöltözött ur, aki egészségügyi inspektorként mutatkozott be és előadta, hogy az üzemekben és irodahelyiségekben ellenőrzés céljából egészségügyi szemlért tart. Az elegáns ur biztos fellépése révén bejutott minden vállalathoz, mert hivatalos minőségében senki sem mert kételkedni. Az inspektor egyébként igen szigorúnak mutatkozott és az egészségügyi rendszabályokra való hivatkozással mindig talált kifogásolni valót. Sok esetben nagyon erőlyes hangot használt és az egész üzem bezárásával fenyegetőzött, majd a vállalat tulajdonosának tudtára adta, hogy némi ellenszolgáltatás fejében hajlandó elnézni a „szabálytalanságokat”. Az inspektor igé-

nyei egyáltalán nem voltak szerénytelenek és sok esetben a hatósági eljárástól féltő üzletemberekől 100-500 lejig terjedő összegeket szedett be.

Tegnap egy belvárosi vállalatnál járt, ahol súlyos egészségügyi kihágásokat „álapított meg”, majd olyan hangot használt, ami egyáltalán nem illett állítólagos rangjához. A vállalat egyik vezetője gyanút fogott, telefonon értesítette a rendőrséget, ahonnan detektívek érkeztek és igazolásra szólították fel az inspektort. Hamarosan kiderült, hogy Stoica Panait brassói illetőségű egyénnel azonos, sohasem volt állami szolgálatban és az utóbbi időben hasonló szélhámoságokkal tartotta fenn magát. A szélhámos ál-inspektort a rendőrség letartóztatta, majd átadta az ügyészségnek.

GUNGA DIN

Ez a világ legnagyobb filmje!

A bányási textilipar erősen készül a tavaszi szezonra

Timisoara, március 11. (Az Uj Kelet tud.) A bányási textigyárak ismét teljes üzemmel dolgoznak és már hónapok óta erősen készülnek a tavaszi szezonra, amely a körülményekhez képest biztatóan ígérkezik. A gyárak mennyiségben és minőségben egyaránt az állandó fejlődést tartják szem előtt és a kválitás tekintetében a bányási textilipar kétségtelenül állandó fejlődésben van.

Ezt a fejlődési fokozatot igazolják a még egyelőre gyéren érkező, de annál jelentősebb külföldi megrendelések, melyekre néhány évvel ezelőtt még csak gondolni sem lehetett volna. A gyárak vezetősége mindent elkövetett, hogy az áruk minőségét feljavítsa és ez nagy nehézségek árán sikerült is. A nehézségek főként a nyersanyagok szerzése körül keletkeztek, sőt ma is teljességben fennállanak. A nyersanyagok import-rendszere minden szezonban súlyos problémák elé állítják a gyárosokat, akik csak nagy áldozatok árán juthatnak hozzá a nélkülözhetetlen külföldi nyersanyagokhoz és azok késedelmes beszerzési lehetősége is sok esetben effektív károkat okoz. Ennek ellenére a bányási textiltermékek minősége ma már az egész országban versenyképes, és így a távolabbi

piacokra is számíthat.

Ez a minőségbeli javulás teszi elsősorban biztatóvá a tavaszi szezont, amely iránt egyébként a vevőközönség körében is kielégítő érdeklődés nyilvánul meg. A többi ruházati cikkekkel szemben aránylag csak a textiláru maradt meg stabil árban, egyes olcsóbb cikkek pedig különös vonzerővel bírnak. Az őszi vásár ugyszólván teljesen elmaradt az enyhe idő miatt és így előreláthatóan ez a tavaszi vásár fog rekompenzálódni. Különösen nagyobb fogyasztásra lehet számítani az inganyagok, női ruhák, harisnyák és az olcsóbb férfi-szövetek cikkeinél. A kereskedők ennek megfelelően állították össze megrendeléseiket, amelyeknél még tekintettel voltak a nyugodtabb atmoszférára is, mint a vásárlási kedv egyik legfontosabb tényezőjére.

Mindezek a körülmények adták meg a textilpiac biztató jellegét. A Bányásban a textilipar termelése mindenkor a legfontosabb gazdasági tényezőt jelentette és a piac helyzete érezhetően kihatott az összes többi iparágakra és a pénzforgalomra is. Így a biztatóan ígérkező szezon a kereskedelem többi ágának viszonylagos fellendülését is magával hozhatja.

Megérkeztek a tavaszi ujdonságok

Nagy választék: férfifelöltő és öltöny SZÖVETEKBEN, nőkabál és kosztüm KELMEKBEN

GRUNFELD HENRIK NÉL Timisoara IV., (Jozsef) Bldv. Berthelot 16. Postárváre Mercantii

Szereltem az első pillantásra ritkán tart egy egész életen át

Nem mindig a férj a hibás, hanem igen gyakran az asszony, aki biztosnak érezvén magát az urában, elbanyagolja saját személyét. Az asszonynak már külsőleg is mindig vonzónak kell maradnia. A módszer ehhez nem az arcának a szokásos festékekkel és puderral való túlterhelése. Ezek ugyan befedik az arcot, de minden személyes bájtól megfosztják. A helyesen értelmezett kozmetika az organikus szépségápolás. Ez legtekélyesebben oly szerekekkel történik, melyek az arcból szépségéhez nélkülözhetetlen anyagokat tartalmaznak: Milkkuderm-Hautsahne és Milkkuderm-Milchfettcrème. A Mikkkuderm készítmények igazi szépséget és félreismertethetetlen fiatalságot eredményeznek.

Palesztinai hírek

Olcsóbbodott a megélhetés Palesztinában. A palesztinai hivatalos statisztikák szerint az 1938. év folyamán Palesztina területén átlagban 6.5 százalékkal olcsóbbodott a megélhetés, amit kizárólag a belső mezőgazdasági termelés emelkedésével magyaráznak. A hivatalos statisztikák szerint (az 1935. januárihoz viszonyítva) az általános megélhetési index 1938. év december 31-én 102.2, az 1937. évvégi 108.6-tal szemben, ami 6.5 százalékos olcsóbbodást jelent. Az egyes közszükségleti cikkek közül az 1938. év folyamán egyedül a kész marhahús drágult 3.8 százalékkal, míg minden más élelmiszer ára esett. Legnagyobb arányú az áresés a kávéban, amelynek ára 34 százalékkal esett az olívaolaj 33.7 százalékkal, a borsó ára 21 százalékkal, az árpa és árpaakása ára 20 százalékkal, az ausztráliai búzaliszt ára 9.6 százalékkal esett, míg más élelmiszerek áraiban 3-4 százalékos áresés tapasztalható.

Készül a külkereskedelmi és fizetési egyezmény Palesztina és Jugoszlávia között. A palesztinai és jugoszláv kormány megbízottai között külkereskedelmi és fizetési egyezmény megkötésére folynak tárgyalások. Mivel Palesztina külkereskedelmi mérlege Jugoszláviával szemben passzív, a palesztinai megbízottak azt az ajánlatot tették, hogy az évenként cca 400 millió dinárt kitevő passzívumot Palesztina csak részben fizeti devizával, míg a fennmaradó részt a Jugoszláviából kivándorló zsidók vagyonának kivételével, illetve kompenzálásával fedeznék.

16.391 autó és motorkerékpár fut Palesztina területén. A hivatalos statisztikák szerint Palesztina 16.391 motorosjármű van bejegyezve, ez a következőképpen oszlik meg:

magán személykocsi	6.760
taxi	1.261
omnibusz	1.261
teherautó	4.325
motorkerékpár	2.763
traktor	26
Dicsel jármű	2
Összesen	16.391

Az 1938. év folyamán a motorjárművek száma 750 darabbal emelkedett.

A székrekedés szenvedéseket okoz, amelyek csodálatosan elmúlnak egyetlen pohárral

FERNET-BRANCA-tól!

Súlyos fegyházbüntetést kapott nyolc ir terrorista nő. Londonból jelentik: A magyar chesleri törvényszék tegnap ítélkezett nyolc asszony felett, akiket azzal vádoltak, hogy engedély nélkül őriztek robbanószereket és kánsukon. Öt vádlottat 20-20, egyet 14, egyet 7 évi börtönbüntetéssel sújtottak, a nyolcadikat felmentették. Az ítéletkihirdetést a vádlottak ezzel a kiáltással fogadták: „Éljen Irország! Éljen a köztársaság!”

A tudomány megoldhatatlan problémáit Irta Haslett, ford. dr. Fülöp Zs., 260 lap, kve 185 lei. Dr. Gerhard: Sorsdöntő hormonok kve 158 lei. Dubovitz—Haskó: Ipari vegyészet, kve 132 lei Lepagenál, Kolozsvár. Postán utánvétellel. Kérjen teljes jegyzéket.

Anglia

Lordok, ten

London, március. Kévetek elárastják, követek nem hivatalos részben nem is hivatalos. Tárgyalásaik, szereplésük mégis retében történik.

Az angolok a világot nyitották, hogy a Békében nem szives da fegyvereihez. Késük, mely politikájú see” elvett avatta, e re készítette őket a nullo nagy aktivitás.

Különben is az a propaganda, mielőlt cájlat téveszti. Angliában a legfőbb ne, mivel működése hallgatásra sem éveken keresztül a türte a külföldi tár elérkezettnek látták kozzanak a szavak tos angol modorban luan színezett hírel szürke és hangsúly tesületeket bocsátar hullámhosszokon.

Még burkoltabb angol akció másik államok ingadozó k a napi politikátó álló személyiségek befolyásolja az an Ez a kisebbfajta Londonból szétárad matókosabban cáfoj zés után elterjedt birodalom elkülönül pát, különösen pedig Európát átengedi a lenne,

nem kelnének vár mirálikos, minisztr és nagyevü

hogy végiglátogasság. Mig ezekről a k színezeti utazásokról csak elvett hírekb kormány egyik lega nak, Robert S. Hud kórutazása annál ne Hudson küldetésénél színezete van. Hisze volt az, aki a közel san juttatta kifejez

Anglia eltökéltség gazdasági érdekek

Sokan azt hiszik, h lamférfi, aki éppúgy Eton és Oxford pa közelletbe,

előbb-utóbb Char Fontos diplomáciai majd 12 esztendő eld Az amugy is dug anyagi függetlensége kozta amerikai feles na. Aránylag feltün lamtitkári tisztségek öt minisztériumban, „Department of Ov vállalta.

A tengerentuli mely a brit szigetek kedelmét irányítja, delmi minisztérium ügyvitelében majdn lettes hatóságától. E tőségét mindenkéltég sulya adja meg feltűnést keltek. egyaránt új gazdas zójaként értékelték energikus megnyilat izben kijelentette,

Anglia nem fogjtását és érdekei venni az összes r kő Ha gazdasági harc birodalom végtelen szözni fog.

Feltűnő függő Ez a Robert H hogy rövid, inkább lini tartózkodás utá ban és Stockholmb Mind a három főv lajt az új angol al

Anglia harca Közép- és Kelet-Európaért

Lordok, tengernagyok, ragyogó asszonyok utaznak mindenfelé, hogy visszahódítsák a kontinenst

London, március 11. Pár hét óta Anglia követei elárasztják a kontinenst. Ezek a követeik nem hivatalos diplomaták. Sőt, részben nem is hivatalos megbízásban utaznak. Tárgyalásai, előadásai, társadalmi szereplésük mégis összefüggő program keretében történik.

Az angolok a világháború idején bizonyították, hogy a propaganda nagymesterei. Békében nem szívesen nyulnak a propaganda fegyvereihez. Kényelemre hajló felfogásuk, mely politikájuk alapjává a „wait and see” elvét avatta, éveken keresztül türelme készítette őket a más oldalról megnyilvánuló nagy aktivitással szemben.

Különböző is az a meggyőződésük, hogy a propaganda, mihelyt nyíltan mutatkozik, célját téveszti. Propagandaminisztérium Angliában a legfüggetlenebb intézmény lenne, mivel működése nem találna sem meghallgatásra, sem pedig hitelt. Így például éveken keresztül az angol rádió szólanul tűrte a külföldi támadásokat. Most, amikor elérkezettnek látták az időt, hogy beavatkozzanak a szavak légiharcába, ezt is sajátos angol modorban cselekszik. Az egyoldalúan színezett híreket szemben, tudatosan szűrke és hangsúlyozottan tárgyilagos értesítéseket bocsátanak világgá a londoni hullámhosszokon.

Még burkoltabb formában mutatkozik az angol akció másik formája. Egyes európai államok ingadozó közvéleményét a napi politikától többé-kevésbé távolálló személyiségek kiküldetése révén befolyásolja az angol álláspont irányába.

Ez a kisebbfajta népvándorlás, mely most Londonból szétárad Európában, a legnyomatékosabban cáfolja a müncheni megegyezés után elterjedt feltevéseket, hogy a brit birodalom elkülönül a kontinenstől és Európát, különösen pedig Közép- és Délkelet-Európát átengedi a sorsának. Ha ez így lenne,

nem kelnének vándorutra lordok és admirálisok, miniszterfelesek, pilótánők és nagynevű sportemberek,

hogy végiglátogassák a kontinens fővárosait. Míg ezekről a kulturális és társadalmi színvonalú utazásokról az angol közvélemény csak elvétett hírekkel szerez tudomást, a kormány egyik legaktívabb miniszter-tagjának, Robert S. Hudson-nak északeurópai körutazása annál nagyobb figyelmet kelt. Hudson küldetésének mondhatnók jelképes színezete van. Hiszen éppen ez a miniszter volt az, aki a közelmúltban oly nyomtatékosan juttatta kifejezésre

Anglia eltökéltségét a brit hatalmi és gazdasági érdekek csorbítatlan megőrzésére.

Sokan azt hiszik, hogy az 52 esztendő államférfi, aki éppugy, mint legtöbb kollégája, Eton és Oxford padjából került az angol közéletbe,

előbb-utóbb Chamberlain utóda lesz. Fontos diplomáciai posztokon szolgált, majd 12 esztendő előtt az alsóház tagja lett. Az amogy is dugaszlag nagybirtokos-sarj anyagi függetlenségét még csak jobban fokozta amerikai feleségének hatalmas vagyonára. Aránylag feltűnés nélkül különböző államtitkári tisztségeket töltött be négy, vagy öt minisztériumban, míg pár hónap előtt a „Department of Overseas Trade” vezetését vállalta.

A tengerentúli gazdasági ügyosztály, mely a brit szigetek egész nemzetközi kereskedelmét irányítja, voltaképpen a kereskedelmi minisztérium keretébe tartozik, de ügyvitelében majdnem teljesen független feltesse hatóságától. E fiók-minisztérium jelentőségét mindenképp az élen álló személyiség sulya adja meg. Hudson beszédei világ-feltűnést keltek. Külföldön és belföldön egyaránt új gazdasági offenzíva beharangozóként értékelték e szokatlanul nyílt és energikus megnyilatkozásokat. Hudson több ízben kijelentette,

Anglia nem fogja tűrni háttérbe szorítását és érdekei védelmére igénybe fogja venni az összes rendelkezésére álló eszközöket.

Ha gazdasági harcra kerülne a sor, a brit birodalom végtelen tartalékai birtokában — győzni fog.

Feltűnő magánutazások össze-függő sorozata

Ez a Robert Hudson indul most utnak, hogy rövid, inkább reprezentatív jellegű berlini tartózkodás után Varsóban, Helsingforsban és Stockholmban töltsön néhány napot. Mind a három fővárosban előkészíti a talajt az új angol aktivitás számára.

Az angol „civilservice” két kiváló tagja, Ashton-Gwatkin, a Runciman-féle pragan közvetítés egyik tevékeny szereplője és Sir Thomas Quinton Hill, a külkereskedelmi osztály főnöke kiséri Hudson minisztert nagyfentosságu utjára.

Míg Hudson kimondottan kormánytag, bizotként utazza be Észak-Európát, lord Sempill, Anglia egyik leghíresebb repülője, némileg diszkrétebb keretek között járt Romániában. Kétségtelen: ezt a gazdasági életben is szereplő angol arisztokratát ugyancsak a kormány küldte Bucurestibe. Romániai tartózkodásáról hivatalos kommunikék is jelentek meg. Az angol kiküldöttet Károly király hosszas kihallgatáson fogadta.

Angol újsághírek szerint lord Sempill különböző angol gazdasági érdekeltségek megbízásából folytatta romániai megbeszéléseit, de éppen Hudson miniszter beszédei nyíltan feltárták, hogy

az angol gazdasági érdekeltségek közép-és kelet-európai törekvései mögött az angol kormány támogatása áll.

Utjának egyik értékes eredménye egy Constantától északra fekvő új kikötőnek építési terve volt. Ez az új kikötő, melyet angol vállalkozók teremtenének meg, — bár elsősorban kereskedelmi érdekeket szolgálma — stratégiai szempontból is számításba jön. Sempill „felfedező utját” angol üzletemberek romániai utazásai fogják követni. Mindez együtt pedig, hogy a Daily Telegraph-ot idézzük, azt a célt szolgálja, „hogy Anglia megfelelő részt biztosítson magának a román piacokon.”

Más angol vendégek részben már utrakeltek, részben utrakészülnek Kelet-Európa felé. Usborne altengernagy például, aki nemrégiben még az angol flotta hírszerző osztályának főnöke volt, ez idő szerén Zágrábban, Belgrádban, Bucurestiben és Varsóban tart előadásokat. Minden nyílt propaganda mellőzésével a brit véderő különböző válfajainak szervezetét és kiterjedését ismerteti külföldi hallgatóság előtt. E kiváló szakember számokkal és adatokkal fűszerezett előadásából kialakul a brit világhatalom képe, mely tö-

kéletes cáfolata az angol gyengeségről elterjedt híreknél. A Balkánról e nagykultúrú angol tengerész, aki hivatalos tevékenységét össze tudta egyeztetni a festőművészettel és a drámaírással, Hollandiába megy, ahol ugyancsak előadásokat tart a brit fegyveres erő mai helyzetéről.

Az arisztokrata pilótát és a művészajlamu tengernagyot két előkelő angol hölgy fogja követni a Balkánon. Mind a ketten London legismertebb „hostess”-szi közé tartoznak, vagyis szalonjuk és fogadtatásuk az angol társadalmi élet középpontját alkotják.

Az egyik Lady Maureen Stanley, a kereskedelmi miniszter felesége és mellesleg a történelmi nevű milliomas főurnak, lord Derbynek menyje. A másik Lady O'Neill, ugyancsak dugaszlag arisztokrata felesége és épp úgy, mint utitársnője, körülrajongott londoni szépség. Lady Stanley Zágrábban, Belgrádban, Szalonikiben, Athénben, Bucurestiben és Kolozsváron tart előadásokat „A szigettől a világbirodalomig”, „Az önkormányzat gyümölcsei” és „Az angol nő otthonában” címmel. Mind a három előadás a világról és az életéről alkotott angol felfogás eredményeit és hatásait fogja ismertetni. A két hölgy utazásának nincs hivatalos jellege, csak a British Council megbízásából járják be a kelet-európai városokat, de ennek ellenére mindegyik az angol diplomáciai képviseltek vendégei lesznek.

Ugyancsak vándorutra kelt London egyik leghíresebb színháza, a „Sadler's Wells Theatre”. Tekintet nélkül ilyen utazás költségeire, Portugáliától Egyiptomig bejárja az angol érdekkörhöz tartozó országokat, hogy tanúságot tegyen az angol művészi kultúra magas fokáról. A napokban utazott el a Balti államokba Jean Batten, a távrepülés szép 28 esztendő hősőnye, aki ausztrália és újzélandi világrekordjaival irte be nevét a modern aviatika történetébe. Csak természetes, hogy az angol repülés, az angol technika és az angol kezdeményező erő aligha találhatna hivatalosabb tolmácsra, mint ez a szép fiatal leány, aki angol repülőgéppel magányosan győzte le az óceánok mérföldjeit és rekord-repüléseivel egybefűzte az anyaországot dominiumaival. Jean Batten-t ugyancsak a „British Council” küldötte utjára. Kivülre még több pilótánőt szemeltek ki hasonló célra.

Ez a felsorolás korántsem teljes. Van még jónéhány Európát járó angol hölgy és ur, akiknek uticéljáról magunk sem tudunk. Nem minden utazást vernek dobra Londonban. Mint már említettük, az angol propagandának éppen az a titka, hogy nem mutatkozik a propaganda mezejében. Viszont már ez az érdekes névsor is kellőképpen bizonyítja, hogy Angliában a „várj és láss” politikáját megint a „lás és hódít” politikája váltotta fel. R. I.

GUNGA DIN

Ilyet még nem látott!

Leitatták, átvágták a gégejét és mégis élve ért haza Baresd község nagyerejű fiatal kántora

Adót ment fizetni, de kirabolták és aztán végeztek vele

Deva, március 11. Szinte elképzelhetetlen tragédia játszódott le a Hátszeg melletti kis Todeds községben. Petresc György, Baresd község érdemes birájának nagyerejű, fiatal fia, aki egyuttal a községnek kántora is volt, a napokban magához vett 8000 leit és elment Todedsre adót fizetni. Todedsben — ezeket a részleteket egyelőre homály fedí — egy társaságba került, amely megsejtve, hogy a nagyerejű emberrel pénz van s mivel tisztában voltak azzal is, hogy szép szével nem tudják elvenni tőle a pénzt, ivásra hívták meg. Petresc György máskor nem szokott inni, de most elfogadta a meghívást s annyira belemelegedett, hogy két helyen is ittak, de egyik helyen szilvriumot, azután pedig több liter bort.

A gazda a nagy mulatozás után egyszer

csak lovai között tért magához. Ekkor azonban már nem tudott senkivel sem beszélni s a feje is nagyon fájt. Azonnal hazafelé vette az utját. Utközben többször is lefeküdt az országúton s amikor hazaért, a fejét mutatva, amelyen fejszecsapások nyomai voltak láthatók s gégejére mutott, amely ketté volt szakítva s így beszélni nem volt képes, csak mutogatott. Sem pénz, sem pénztárca nem volt nála. Az is csodával volt határos, hogy hazaérkezéseig életben maradt. Azonnal lefektették s napokig agonizált, amikor a nagyerejű ember kiszívott. Pénztárcáját egyik nálici lakosnál 35 leivel megtalálták. A nyomozást a csendőrség bevezette aziránt, hogy a pokoli tervet ki eszelte ki és kiknek a segítségével hajtották végre.

Egy bécsi lány különös esete az árjatorvényvel

Bécs, március 11. A nürnbergi árjatorvények szigorúan szabályozzák a tiszta árja származásuaknak a féléveknél és a második foku féléveknél (akiket Magyarországon most divatozó elnevezés „negyedvérek” néven ismer) házasságkötési jogát. A törvény gyakorlati eredménye volt, hogy igen sokan, akik irataik értelmében tiszta zsidó leszá-

razottaknak tekintendők, utólag igyekeztek igazolni, hogy ők tulajdonképpen félévelek. Az esztendő során kialakult egy olyan gyakorlat, amely szerint a zsidó származásu férfi, vagy nő edesanyja a hatóság előtt esküt tehetett arra, hogy gyermeke törvényes házasságának fennállása alatt, de nem törvényes házasságból, hanem árja faju férfival

történt házasságtörésből származott. Az ilyen utódot a birodalmi törvények az anya esküje után félvérnek fogadták el és az enyhébb elbánás szerint bírálták.

A nürnbergi törvények életbeléptetése óta most történt meg először ennek az esetnek a fordítottja. Egy kifogástalanul árja szülöktől származó, tehát ugyancsak kifogástalanul árja leány házasságkötésének éppen ez a tiszta leszármazás volt a jogi akadály.

Az anya megjelent az illetékes hatóságok előtt, vallomásokkal valószínűsítette, majd esküvel is igazolta, hogy házasságának fennállása alatt tiszta zsidó faju férfival kötött el házasságtörést, leánya ebből a házasságtörésből származik és így nem tekinthető tiszta árjának, hanem félvér. A hatóságok ezt az igazolást elfogadták és így a most már félvér leány házasságának utjából elhárult a legnagyobb akadály. A házasságot már meg is kötötték.

Hölgyek figyelmébe!

Külföldi tanulmányutamról hazaérkeztem. Párizsi modell-rajzokkal és legújabb divatötlettel állok tisztelt megrendelőim rendelkezésére.

Szabást legújabb módszerrel tanítok

Telefon: 34-62. SALON VERTES Str. Gh. Cosbuc 12.

שול פסח Husvél

fűszeráru

burgonyaliszt, csokoládé, stb. leg-olcsóbb napi árban kapható

Léb fivérek

CLUJ. Telefon: 3201.

HIREK

Vasárnap délelőtt 11 órakor a ROYAL színházban **MATINÉ:**

Fehér mámor

Szenzációs sportfilm. Utmutatás a tökéletes szízes elsajátításához.
Előtte: Strájer ünnepség Bucurestiben.
Lej 7 és 12 plusz 5 lej taxák.

— Időjárásjelentés. Továbbra is emelkedő légnyomás, váltakozó, többnyire borult égbolt, hősüllyedés, havazás főleg az ország keleti részeiben.

— Gyászülésen emlékezett meg a Román Akadémia nagy halottairól. Bucurestiből jelentik. A Román Akadémia tegnap megemlékező gyászülést tartott Miron Cristea pátriárka, Gerota D. professzor és dr. M. Gaster londoni főrabbi emlékére. Radulescu Motru egyetemi tanár, az Akadémia elnöke megható szavakkal emlékezett meg Miron Cristea pátriárka érdemeiről, Gerota professzor kiváló tulajdonságairól, majd pedig áttért Gaster Mózes londoni főrabbi méltóságára. A régi román irodalom egyik legnagyobb ismerője volt, — mondotta, — akinek nyelvészeti kutatásai felbecsülhetetlen értékűek. Az akadémia elnökének szavai után Nestor professzor beszélt a Dnyeszteren túli román településekről.

— Tűz pusztította el a visóvölgyi iskolát. Szigetről jelentik: Az elmúlt éjjel nagy tűz pusztított Visóvölgye máramarosi község állami elemi iskolájának épületében. Az iskola épület, amely egy magánházban van elhelyezve, majdnem teljesen leégett. A kár meghaladja a százezer lejt.

SZERENCSES

Goldschmidt

SORSJEGYEK.

— A szamostartományi borbély- és hölgyfodrászmesterek céhe tagjainak figyelmébe! A szamostartományi borbély- és hölgyfodrászmesterek céhének vezetősége tudomására hozza az összes tartományi borbély- és hölgyfodrászmestereknek, hogy a munkaügyi felügyelőség március 10-én kelt 5196. számú átirata és a munkaügyi minisztériumnak március 2-án kelt 27.747. számú rendelete értelmében azok a borbély- és fodrászüzletek, amelyek vasárnap délelőtt nyitva tartanak és dolgoznak, szombaton este 8 órakor zárnunk kötelesek. Tereu Teodor, a szamostartományi borbély- és hölgyfodrászmesterek céhének elnöke és Takár Pál vezértitkár lapunk útján is felhívják a céh tagjait, hogy pontosan alkalmazkodjanak ehhez a rendelkezéshez, mert ellenkező esetben viselni fogják a törvényes következményeket.

— Végzetes baleset a szigeti állomáson. Szigetről jelentik: Megrendítő szerencsétlenséget idézett elő tegnap délelőtt a szigeti pályaudvaron a könnyelmű gondatlanság. Bubuc Jon ruszkovai legény a borsai vonattal bejött Szigetre. Nem volt türelme bevárni, amíg a vonat megáll és leugrott a még mozgásban levő vonatról, de oly szerencsétlenül esett le, hogy egyik lába a vonat kerekéi alá került, amely lábfejét lemetszette. A szerencsétlen embert igen súlyos állapotban szállították be a kórházba.

Meghülés esetén alkalmazzon Diana sósorszesz-bedörzsölést.

— A szatmári kereskedelmi kamara vidéki kiszállásokat rendez a zsidó cégtulajdonosok állampolgárságának felülvizsgálására. A szatmári kereskedelmi és iparkamara igazgatósága március 19. napjára bizottságot küld ki Nagysomkútra. A bizottság feladata, hogy felülvizsgálja a somkúti, monostori és nagybányai járás zsidó cégtulajdonosainak végleges állampolgársági bizonyítványát, illetve hogy átvegye azok másolatát. Az állampolgársági bizonyítványok másolatának hitelesítését maga a bizottság végzi. Mindössze annyit kell tenniük az érdekelteknek, hogy lemásolják az eredeti igazolványt és a másolatot az eredetivel együtt bemutatják a bizottságnak. Szatmár megye érdekelt cégtulajdonosai egyébként március 31-ig kaptak haladékos állampolgársági helyzetük igazolására, amelynek Szatmáron kell eleget tenniük. Azok a somkúti, nagybányai és monostori járási kereskedők, akik március 19-én Nagysomkúton nem igazolják állampolgárságukat, ezt csak Szatmáron intézhetik el.

— A katonai szolgálatot teljesítő orvosok, állatorvosok és gyógyszerészek figyelmébe. Bucurestiből jelentik: A hadügyminisztérium közleményt adott ki, amelyben felszólítja a katonai szolgálatot teljesítő orvosokat, állatorvosokat és gyógyszerészeket, akik az 1937—38-as, valamint 1938—39. szériához tartoznak, hogy sürgősen jelentkezzenek az egészségügyi kiképző központoknál az október, november és decemberi kospéznáz illetményeikért, annnyival is inkább, mert aki nem jelentkezik 1939. április 1-ig az illetményéért, a neki járó összeget az állam javára fizetik be.

— Erőteljes, vérmes, kövér embereknél reggelenként éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz kiadás béli-ürülést biztosít, lényegesen előmozdítja az emésztést és az anyagcserét s a vérkeringést az egész szervezetben megélénkíti. Kérdezze meg orvosát.

— Kikalkoltatták az adventistákat a szabadkőműves páholy épületéből. Szigetről jelentik: A felosztott szigeti szabadkőműves páholy épületét eddig az adventisták bérelték. Tegnap távirat érkezett Szigetre a kultuszminisztériumtól, amely elrendeli az épület kiürítését. Az épületet a görög keleti püspökségnek adják át haszonélvezetre.

— Kartellbe lépett a két szatmári mozi. Szatmárról jelentik: Két mozija van Szatmárnak. Mindkettő román közművelődési egyesületek tulajdonában. A közelmúltban az összes román egyesületek egyesültek és így a két mozi tulajdonosok társaság is érdekközösségbe került. A mozgóképszínházak igazgatói most elhatározták, hogy kartellszerű megállapodásra lépnek.

— Edelstein Juda volt szatmári lakos állampolgársági ügyében jelentkeztek azonnal a Tanácsadó Irodában.

— Villamosítják a Sziget környéki falvakat. Szigetről jelentik: Sziget város vezetősége dr. Tite György polgármesterrel az élén értekezletet tartott a Tisza járás főszolgabírájának a bevonásával. Az értekezlet többek között elhatározta, hogy a villanyáram szolgáltatását bevezetik a várost környező falvakba is, elsősorban Szarvasszó, Kabolapatak, Csárda és Hosszmező községekbe. A város ezáltal a falvak fejlődésének akar jelentős lökést adni. A falu utcák világításának a költségeit Sziget városa az érdekelte községekkel együtt fogja viselni.

את אחי אנכי מבקש

orth. kóser

DWAS cukrászdát,

ujjonnan berendezve megnyitottam Cluj, Cal. Regele Ferdinand 49 alatt. Finom tésztáink a legkönnyesebb izlést is kielégítik. A b. közönség szíves pártfogását kérjük. Fontos minden kóser háztartásban.

— Uj sztratoszféra repülőgépet próbáltak ki Amerikában. Newyorkból jelentik: Uj sztratoszféra repülések célját szolgáló repülőgépet próbáltak ki, amely 1950 mérföld távolságot tett meg 4 és fél óra leforgása alatt, 7000 méter magasságban. Fedélzetén 11, újfajta oxigén tömlőkkel ellátott ember foglalt helyet, akik kijelentették, hogy igen elégedettek a géppel.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo pirula. Székrekedés, bélrengés, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lej. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogeriában kapható.

— Emléktűnép. Adar hó 11-én tartotta meg a kolozsvári Tora Umlácha Ácmáit Trumpeldor József halálának 19 éves emléktűnését a város vallásos cionista ifjúságának jelenlétében. Mendel Jehuda héber megnyitój után dr. Mózes László, a ZsNSZ központi főtítkára tartott a vallásos cionista ifjúság problémáiról igen nívós előadást, majd Weinberger Mose ismertette Josef Trumpeldor életrajzát. A Tora Umlácha Ácmáit kórusa a Bágálit recitálta. Végül a Hatikvah és Techalma hangjai mellett nyert befejezést az emléktűnép.

Pehelykönnnyű, orvosilag elismert

gyógycipők

viszér, lúdtalp és bokasüllyedésmél, valamint áldott állapotban levő anyáknak. KOHN ISTVAN belvárosi cipőszalon Oradea, Parcul Traian 1.

Nagyságos Asszonyom!

A MODERN, ELEGÁNS, OLCSÓ NOVOLÉNE SZÖVET

A SZEZON MEGLEPETÉSE ÉS UJDONSÁGA

Gallia

CLUJ, STR. GENERAL NICULCEA No. 7

FIÓKOK AZ ORSZÁG ÖSSZES JELENTŐSEBB VÁROSAIBAN

— Öngyilkos lett egy ismert brailai kereskedő. Brailából jelentik: Nagy megdöbbenést keltett a hír, hogy Ion Dumitru közismert kereskedő anyagi zavarai miatt öngyilkosságot követett el. Denaturált szeszt ivott, majd elvágta ütőereit.

— Dr. ROTH HERMANN WALTER zilahai kórházi igazgató főorvosról irt cikkünkkel kapcsolatban mértékadó zilahai zsidó tényezők részéről, annak közlésére kérések fel lapunkat, hogy minden olyan beállítás, amely Roth dr.-nak antiszemita magatartást tulajdonítana, csak tévedésen alapulhat, mert Roth dr. évtizedes zilahai működése alatt, sem a kórházban ápolott zsidó betegekkel, sem zsidó orvoskollegáival szemben soha antiszemita érzelmeket el nem árult.

— Erkölcsostrány ügyében nyomoz a fővárosi rendőrség. Bucurestiből jelentik: A bucaresti erkölcsostrányi rendőrség közegei Nagy Karola, alias Leichitza Karola ügyében nyomoz. Az ismert kerítő nő férjével, Nagy Antallal rávette Petre Mandroint, hogy saját kiskoru lányát áruba bocsássa. A leány születési bizonyítványát meghamisították, három évvel idősebbnek tüntették fel és juttatták ki a törvényt. Letartóztatták az embertelen apát is.

— Kiskorukból álló banda tört be a nagybányai zsidótemplomba. Nagybányáról jelentik: Öt kiskoru fiu behatolt az egyik nagybányai zsidótemplomba, ahonnan több gyertyatartót loptak. Azonkívül felfeszítették a perselyeket és a bennük talált pénzt elvitték. A rendőrség az öttagu társaságot őrizetbe vette.

— Március 15-én indul meg az új egészségügyi kampány. Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi minisztérium március 15-én kezdi meg új egészségügyi kampányát.

SZERENCSES

Goldschmidt

SORSJEGYEK.

— Megegyezés jött létre Mexikó és az Egyesült Államok között petróleum ügyben. Mexikóból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy Mexikó és az Egyesült Államok között megegyezés jött létre a mexikói kőolajra vonatkozóan.

— Eljegyzés. Lampel Mancika Oradea és Krémer Ferenc Săuca jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Eljegyzés. Mezei Erzsike Alesd és Herskovits Béla Oradea jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Az angol kereskedelmi miniszter elismerte a román buzáért. Bucurestiből jelentik: Az angliával kötött buzaszállítási szerződés teljesítése miatt az országos szövetkezeti központ levelben kapott köszönetnyilvánítást S. W. Hood angol kereskedelmi minisztertől. Az angol miniszter megelégedését fejezte ki a román buza minősége felett és gyors szállítása miatt.

— Német-norvég vetélkedés 35.000 négyzetkilométernyi sarkterületért. Berlinből jelentik: A DNB jelenti, hogy Ritscher kapitány vezetése alatt német expedíció mintegy 35.000 négyzetkilométernyi sarkterületet térképezett fel. Németország kétségbevonja Norvégia felségjogait a fenti területek illetően. Norvégia ugyanis január 14-én kelt jegyzékében magának követeli a német expedíció által felkutatott területet. Norvég kutatók viszont sohasem jártak a fenti területeken, amik Németországot illetik meg s amelyeket a német kutatók birtokba vettek.

— Kineveztek az olasz szenátus, a fasciók és az Akadémia új elnökeit. Rómából jelentik: Giacomo Suardo grófot a szenátus elnökévé nevezték ki. Constanzo Ciano gróf admirálist pedig a fasciók és a testületek kamarájának elnökévé nevezték ki. Federzonit, a szenátus volt elnökét az olasz Akadémia elnökévé választották öt évi időtartamra.

NYILTTÉR

NYILATKOZAT

A „Magazin” nevű helybeli riportlapban személyekkel kapcsolatban egy cikk jelent meg. Kijelentem, hogy nevezett riportlapban megjelent cikk elejétől végéig szemszemdedt hazugságok gyűjteménye. A „Szinházi Magazin”-t nem én terjeszttem Romániában, hanem a „Ráspándirea” nevű kolozsvári cég. Egyébként nevezett lap, illetve főszerkesztője ellen ügyvédem útján a büntető feljelentést megteszem.

Dr. László Akos

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Élénk forrászat al

Tartott

A bucaresti tőzvekvő forgalom m uralkodott. A fix az összes favorito a Stabilizarea zár voltára 67-es, 63.25-ös, az Inzest leteti 87.50-es, a ki évi járadék 69.25-1935. évi 3 százalékvény 46.12-es árfő részvények tartott részvény 25 lejjel ca 10 lejjel 585 le 10 lejjel 825 lejre lan, a Comro 235

Tovább vá

A gabona

A gabona világ ten szokatlanul kis le. Argentina, Aus USA változatlanul kezik az összes eur kérdés rendezésére mité április 13-ra ta egybe a gab hogy a sikertelen után mégis valamil sanak, a buzakrach

A romániai gabo héten csökkent a fő lanyhultak. Ennek csapannása, másr hogy a szabadforgo állandóan lanyhul. hatással volt, hogy portpremiúmok fiz 9-ig meghosszabbí üzlet szintén csend nok, egyes fölélék

A romániai font a hét végén a köve Bucuresti: 81-kg idegenanyaggal) 44 (3 százalékkal) 41. (17 százalék nedves lej, bab I-a 120.000 százalékkal) 52.500 Bráila: 78 kg-os

A londoni sal figyel

A nemzetköz

Zürich, március nagyarányu diplom a spanyol, mint m sekben, nagy érdekes nyugateurópa szes cokon. Az elmúlt h ama hirasása, hogy jövőben Hollandia, sára készül, hogy e tuállissá követelése napig okozott izga ben és Amsterdamb pokon már ez az iz ni City szerint az e galmas világpolitik látás, ha az nem is kezik be, amint az cal kapcsolatban a pen ezért a londoni dokoltnak tartják a amit a londoni tőzs A nyugateurópai

KÖZGAZDASÁG

Élénk forgalom mellett szilárdabb irányzat alakult ki a bucarestii tőzsdén

Tartottak a fixkamatozású papírok és bankrészvények, szilárdabbak a petróleum- és az ipari papírok

A bucaresti tőzsdén az elmúlt héten, növekvő forgalom mellett, szilárd irányzat uralkodott. A fixkamatozású papírok közül az összes favoritok árfolyama tartott volt, a Stabilizarea záró árfolyama 64.75, a Desvoltaera 67-es, a kisajátítási kötvény 63.25-ös, az Inzestrarea kötvény nagy címletei 87.50-es, a kis címletek 84-es, az 1933. évi járadék 69.25-ös, az adóbon 51-es, az 1935. évi 3 százalékos Consolidarea kötvény 46.12-es árfolyamon zárt. A bankrészvények tartottak, a Banca Nationala részvény 25 lejjel 5550 lejre, a Româneasca 10 lejjel 585 lejre, a Credit Industrial 10 lejjel 825 lejre javult, a többi változatlan, a Comro 235 lej, a Credit Român 430

lej, az Albina 425 lej. A biztosítási papírok árfolyama változatlan, a Dacia-România 4075 lej, a Generala 1220 lej, az Agricola-Fonciera 320 lej, a Nationala 235 lej. A petróleumrészvények szilárdabbak. Az Astra-Română 50 lejjel 1025 lejre, a Steaua-Română 25 lejjel 395 lejre, a Credit Mimier 10 lejjel 280 lejre, a Redevența 10 lejjel 220 lejre szilárdult, a Concordia a változatlanul 575 lej. Az ipari részvények is szilárdultak. A Resita 20 lejjel 515 lejre, a Tramway-Bucuresti 60 lejjel 1270 lejre, a Letea 75 lejjel 1140 lejre, a Mica 95 lejjel 1780 lejre emelkedett, a Titan-Nadrag-Calan változatlanul 1700 lej, a Telefon-részvény 640 lej.

Tovább lanyhultak az árak a kikötővárosok gabonatőzsdéin

A gabona világtőzsdéken a kínálat dominál, lanyhuló árakkal

A gabona világtőzsdéken az elmúlt héten szokatlanul kis forgalom bonyolódott le. Argentína, Ausztrália, Kanada és az USA változatlanul nagy kínálattal jelentkeztek az összes európai gabonatőzsdéken. A kérdés rendezésére a Nemzetközi Buzakomité április 13-ára ismét értekezletre hívta egybe a gabonaexportőr államokat, hogy a sikertelen január 10-i konferencia után mégis valamilyen megállapodásra jussanak, a buzakrach elkerülése érdekében.

A romániai gabonatőzsdéken az elmúlt héten csökkent a forgalom, az árak tovább lanyhultak. Ennek egyrészt az export megcsappanása, másrészt pedig az az oka, hogy a szabadforgalmi devizák árfolyama állandóan lanyhul. A forgalomra kevés kihatással volt, hogy a kormány a buzaexportprémiumok fizetési határidejét április 9-ig meghosszabbította. Kukoricában az üzlet szintén csendes, az árak változatlanok, egyes főzélék ára tartott.

A romániai fontosabb gabonatőzsdéken a hét végén a következő árakat jegyezték:

Bucuresti: 81-kg-os buza (1 százalék idegenanyaggal) 44.600 lej, 79-kg-os buza (3 százalékkal) 41.000 lej, ideai kukorica (17 százalék nedvesség tartalommal) 38.500 lej, bab I-a 120.000 lej, 44-kg-os zab (3 százalékkal) 52.500 lej.

Brăila: 78-kg-os buza (3 százalékkal)

42.000 lej, 71-72 kg-os rozs (4 plus 4 százalékkal) 35.000 lej, 60-61 kg-os árpa (6 százalékkal) 38.000 lej, kukorica (17 százalékkal) 41.000-41.500 lej, Victoria borsó 77.000 lej.

Galati: 79-kg-os buza (2 százalékkal) 42.000 lej, 59-60 kg-os árpa (6 százalékkal) 37.500 lej, 40-kg-os zab (5 százalékkal) 46.000 lej, 69-70 kg-os rozs (5 plus 5 százalékkal) 33.500 lej, ideai kukorica 38.000 lej, bab 105.000 lej, repce 64.000 lej, tökmag 90.000 lej, napraforgómag 48.000 lej, Victoria borsó 71.500 lej, lenmag 125.000 lej, kendermag 77.000 lej.

Constanța: Készárúárak: 79-kg-os buza 45.000 lej, 72-73 kg-os rozs (6 százalékkal) 34.500 lej, ideai kukorica (17 százalékkal) 39.500 lej, 58-59 kg-os árpa (4 plus 1 százalékkal) 36.500 lej, Naveta repce 82.000 lej, Transilvania bab 108.000 lej, 44-45 kg-os zab 45.000 lej.

Temesvár: A bányai gabonapiacra a buza irányzata csendes, a kukorica lanyha, a többi gabonaneműek üzlettelenelek. Árak: Temesi buza 41.000 lej, torontáli buza 42 ezer lej, kukorica 32.500 lej, korpa 30.000 lej, zab 43.000 lej, takarmányárpa 33.000 lej, tavaszi árpa 38.000 lej, muharmag 33 ezer lej, napraforgómag 37.000 lej, tökmag 71 ezer lej, vagononként.

A londoni és párisi tőzsdén józan tartózkodással figyelik a világpolitikai helyzet alakulását

A nemzetközi árutőzsdéken tovább lanyhultak a nyersanyagárak

Zürich, március 11. A nyugati hatalmak nagyarányú diplomáciai tevékenységét úgy a spanyol, mint más világpolitikai kérdésekben, nagy érdeklődéssel figyelik az összes nyugateurópai tőzsdéken és pénzpiacokon. Az elmúlt héten a francia lapoknak ama híradása, hogy Németország a közeljövőben Hollandia, vagy Svájc megrohanására készül, hogy ezzel tegye azonnal aktuálissá követeléseit teljesítését, csak egy napig okozott izgalmat Párizsban, Zürichben és Amsterdamban, míg a következő napokon már ez az izgalom is elült. A londoni City szerint az elkövetkező hetekben izgalmas világpolitikai eseményekre lehet kilátás, ha az nem is olyan formában következik be, amint azt Hollandiával és Svájc-cal kapcsolatban a francia lapok írták. Eppen ezért a londoni City körei teljesen indokoltan tartják azt a józan tartózkodást, amit a londoni tőzsdén hetek óta követnek. A nyugateurópai árutőzsdéken a legfon-

tosabb nyersanyagok árai továbbra is lanyhák, különösen a gabona és gyapotárak. Az elmúlt héten valamivel kisebb volt a kereslet a fémekben és a vasban is. Ebből a szempontból nagy érdeklődéssel várják a Nemzetközi Vaseportkartell (IREG) vezetőségének jövő heti ülését, amelyen a második évnegyedre szóló termelési kvótákról határoznak. Egyes hírek szerint kvótacsökkentést visznek keresztül, más hírek szerint a kvóta változatlan marad. Nagy vitát várnak a csehszlovák kvóta módosításánál, mivel a németek a Szudétavidékre eső kvótát Németország számára követelik.

Hollandiából és Svájcából az elmúlt héten is folytatódott a tőkeelvándorlás, azonban a holland valutakiigénylő alap állandóan interveniált a holland forint árfolyama érdekében.

A múlt héten megszavazott valutafelhalmozási törvénnyel kapcsolatban Mor-

Grippa, Hüles és Nevralgiák ellen

JAWOL

genthau amerikai pénzügyminiszter nyilatkozott, amelyben leszögezte, hogy a másfél éves felhalmozási idő alatt a dollár árfolyamát nem változtatják és arra töreksznek, hogy az összes európai államok restabilizálják valutáikat. A Wall-Streeten ezzel magyarázzák, hogy Brazília restabilizálta valutáját, amelynek biztosítására a braziliai jegybank 60 millió dolláros kölcsönt vett fel Newyorkban és az USA jegybankjai további támogatást biztosítottak a braziliai valuta védelmére. A restabilizáció után Brazília megkezdte a külföldi államadósságok kamatainak fizetését.

A szlovák Tiso kormány az elmúlt napokban becsátotta nyilvános jegyzésre az autonóm Szlovákia belső kölcsönét, két tpusban: az első kölcsön két éves, 3,5 százalékos kamatozású és 100 százalékos árfolyamon került kibocsátásra, a másik kölcsön husz éves, 4,5 százalékos kamatozású és 95-százalékos árfolyamon került kibocsátásra. A legutóbbi napok szlovákiai eseményei után csehszlovákiai bankkörökben pesszimisták a kölcsön sikerét illetően, anél is inkább, mivel a kölcsön szlovák autonóm célokat szolgált volna.

Párizsi bankkörökben nagy érdeklődést keltett a legnagyobb francia bank, a Credit Lyonnais mérlege. Az évi jelentés az üzleti lehetőségek csökkenéséről és a betét állomány visszaeséséről tesz említést. Osztalékul változatlanul 20 százalékot fizetnek. A Dresdner Bank és a Commerz u.

Privatbank ugyancsak a múlt héten tette közzé mérlegét, mindkettő 6 százalékot fizet. Mindkét vezető német bank aktívái között az előző évi kétszerezésére emelkedett az állampapíralomány, ami a múlt évi többszörös belső kényszerkölcsönökkel magyarázható. Ugyanakkor a kereskedelmi ki helyezések és a betétek nagy mértékben csökkentek.

A nemzetközi devizapiacokon az elmúlt héten a svájci frank egy árnyalattal mindenütt szilárdabb volt, a font, francia frank és a dollár változatlan, a holland forint és a belgas tovább lanyhult. A közép-európai valuták közül az olasz lira s a márka lanyhább, a többi változatlan. A zürichi magánforgalomban a márkabankjegyet 41-42-es árfolyamon jegyzik. A lejbankjegyek árfolyama tovább javult a külföldi magánforgalomban, a zürichi magánforgalomban 1.40-1.50-es, Budapesten 2.40-3.45-ös, Prágában 17.72-18.02-es árfolyamon jegyzik a lejbankjegyeket.

A Letea papírgyári konszern magábaolvasztja az érdekeltségébe tartozó papírgyárakat

A Letea Papírgyár Rt. és az érdekeltségébe tartozó Zernesti Papírgyár Rt. március 31-én közgyűlést tartanak, amelyen mindkét vállalat kimondja a fuziót. Az egyesítést az 1938. évi mérlegek alapján vizsgálják és ennek alapján a fuzionált vállalat bruttó vagyona meg fogja haladni az egy milliárd 100 millió lejt.

A Letea az 1938. évi mérlegében 360

millió lej részvénytőke és 54.744.373 lej tartalékalap mellett 94.196.539 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 1 milliárd 51.313.692 lej.

A Zernesti Papírgyár Rt. 1938. évi mérlegében 27 millió lej részvénytőke és 10 millió 491.453 lej tartalékalap mellett 5 millió 151.290 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 130.373.929 lej.

TEL. 3183.

P. O. B. 601.

TEL AVIV

52, ACHAD HAAM STR.

ELISMERTEN LEGJOBB SZALLODA A VÁROS KÖZPONTJÁBAN. A BANKOK ÉS KERESKEDELMI KÖZPONT KÖZVETLEN KÖZELÉBÉN.

— SZÉP ARNYÉKOS KERTTEL KÖRÜLVEVE. — HIDEG ÉS MELEG VIZ. — PRIVÁT FÜRDŐSZOBÁK. — KÖZPONTI FÜTÉS. — ELSŐ-RANGU KONYHA. — MAGYAR ÉS ROMÁN KISZOLGALÁS. — KEDVEZŐ ÁRAK.

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

Az aradi *Neumann Testvérek Szeszgyár Rt.* március 23-án rendkívüli közgyűlést tart, amelyen megváltoztatják a vállalat cégét és módosítják az alapszabályokat.

A nagyszabonyi *Uzinele de Piele Sibiu S. A.* március 15-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen kimondják a vállalat felszámolását és megválasztják a felszámolókat.

Az aradi *S. A. R. pt. Fabricarea de Sapunuri de Toaletă și Articole Cosmetice* (volt Baeder Rt.) felszámolás alatt 1939 február 28-án lezárt mérlegében 4 millió lej részvénytőke és 5.473.507 lej tartalék-alap mellett 7.700.948 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 9.532.587 lej. A március 22-i közgyűlés a felszámolás befejezéséről és a cég töröltetéséről határoz.

A brassói *Hugó Bedners Rt.* szalámigyár március 15-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen kimondják a vállalat felszámolását.

A kolozsvári felszámolás alatt álló *Ravina S. A.* március 26-án közgyűlést tart, amelyen befejezik a felszámolást és határozzák meg a cég töröltetéséről.

A brassói *Gustav Theil S. A.* legutóbbi legutóbbi közgyűlésén a részvénytőkéket 5 millió lejre emelte fel.

A brassói *Pharmig S. A.* legutóbbi rendkívüli közgyűlésén részvénytőkéjét 4 millióról 5 millióra emelte fel.

A pankotai *Industria Lemnului S. A.* 1938 évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke és 14.000 lej rendes tartalék-alap mellett 77 ezer 152 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 14.536.607 lej. A közgyűlést március 26-án tartják meg.

A kolozsvári *Bauch et Co. S. A.*, 1938 évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke és 4.507 lej tartalék-alap mellett 61.291 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 2 millió 972.677 lej. A közgyűlést március 24-én tartják meg.

A temesvári *Igiena Boiangerie și Uzinele pt. Curățire S. A.* az 1938. évi mérlegében 500.000 lej részvénytőke és 580.000 lej tartalék-alap mellett 109.934 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 8 millió 661.366 lej.

A brádi *Globus S. A.* 1938. évi mérlegében 500.000 lej részvénytőke mellett 24 ezer 919 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 1 millió 302.381 lej.

A brassói *Economia S. A.* 1938. évi mérlegében 490.000 lej részvénytőke mellett nyereséget nem mutat ki. A mérleg főösszege 3 millió 605.563 lej.

A temesvári *R. Sartor S. A.* felszámolás alatt álló autogarage vállalat 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke mellett 905.080 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 20.337.868 lej.

A gyergyószentmiklósi *Lemnul S. A.* 1938. évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke mellett 91.916 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 4 millió 346.442 lej.

A szentannai *Cărămidăria cu Aburi din Sântana S. A.* 1938. évi mérlegében 500.000 lej részvénytőke és 25.900 lej tartalék-alap mellett 95.120 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 6 millió 645.178 lej.

Energia engedélyek

Vasile Muresan Pata (Kolozs megye) községbeli malomtulajdonos engedélyt kapott egy 15 lóerős Diesel motor beállítására. Az engedély 20 évre szól.

Victor Iles Recea Cristur (Szamos megye) községbeli lakos engedélyt kapott egy Cornwall rendszerű kazán beállítására. Az engedély 20 évre szól.

— *Megszereztem a diplomát, megnevelők, néhány nagy perben védek és rövidesen nagy ember lesz belőlem.*
— *Szép, szép, de mégis jobb lenne, ha azzal kezdenéd, hogy*

ÁLLAMI SORSJÁTÉK SORSJEGYET

vásárolsz az
AURORA

ELÁRUSÍTÓ HELYEINÉL

Szerencsét hoznak és március 15.-én, amikor a 19. sorsjáték I. osztályának a húzása lesz

MILLIOMOS IS LEHETSZ

Vásároljon még ma sorsjegyeket.

AURORA

SORSJEGYÁRUDA ELÁRUSÍTÓ HELYEI
HELYICIM

Kereskedelmi Hitelbank R. T.

Cluj, Piața Unirii 20.

Pénzügyi hírek

A tordai *Egyesült Kisebítő és Takarékpénztár Rt.* 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke és 725.321 lej tartalék-alap mellett 422.782 lej tisztanyereséget mutat ki. A rendes évi közgyűlésén Veress Zsigmond, dr. Csutak Kálmán és Csetri Ferenc az igazgatóságba újaválasztottak.

A Szilágyosmlyői *Takarékpénztár Rt.* közgyűlésén az igazgatóságba újaválasztottak: dr. Székely Sándor, dr. Spéter Henrik, dr. Somogyi Kálmán, dr. Weinberger Gyula, Neumann Imre, Meleg Andor és Baumann István. Az 1938. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke mellett 8.218 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 7.547.607 lej.

A *Banca Osana S. A.*, Negresti (Szatmármegye) március 18-án közgyűlést tart, amelyen határoznak az igazgatóság reorganizációs indítványára, a részvénytőkének 6 millióra történő felemeléséről, vagy pedig a felszámolás kimondásáról.

A vajdahunyadi *Banca Agricola S. A.* 1938. évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke mellett 108.889 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 4.161.002 lej.

A *Banca Andreina S. A.* Rásinari március 30-i közgyűlésén határozni fognak egy más intézettel történő fuzióról.

A gátaiai *Banca Comercială Rom.* március 25-i közgyűlésén határozni fognak a felszámolás kimondása felett és megválasztják a felszámolókat.

Bankközgyűlések

Március 12. „Munteana” Casa de Păstrare S. A., Cornereva.

Banca de Credit S. A., Săcălaz.

Március 14. „Somosana” Institut de Credit și Economii S. A., Dés.

Március 14. Vatra Institut de Credit și Economii S. A., Kolozsvár.

Március 16. Szamosujvár-Kékes és Vidéke Takarékpénztár Rt. felszámolás alatt, Szamosujvár.

Brassói Általános Takarékpénztár Rt., Brassó.

Március 18. Petrozsényi Takarékpénztár Rt., Petrozsény.

Március 18. Banca Osana S. A., Negresti.

Március 19. Banca „Casa Noastră” S. A., Szatmár.

Március 19. Banca Industrială S. A., Segesvár.

Banca de Credit și Comercială S. A.

Facșád.

Március 20. Banca Agrară S. A., Kolozsvár.

Karánsebesi Első Takarékpénztár Rt. Karánsebes.

Banca Economica S. A., Nagybánya.

Március 21. „Creditul Bănăuțean” S. A., Lugos.

Március 22. Cassa de Păstrare S. A., Merțisoara (Temes megye).

Március 25. „Decobal” Institut de Credit și Economii S. A., Déva.

Március 25. Egyesült Bank Rt. Nagyvárad.

Albina Institut de Credit și Economii S. A., Nagyszabony.

Banca Română Sebesana S. A., Gyulafehérvár.

Banca Comercială Română S. A. Gătaia (Temes megye)

Viitorul Institut de Credit și Economii S. A., Oena-Sibiului.

Cassa de Păstrare S. A., Köhalom.

Poporul Institut de Credit și Economii S. A., Sălăste.

Cassa de Păstrare S. A., Szászka-Bánya.

„Almajana” Prima Cassa de Păstrare din Almaș S. A., Bozovici.

Március 26. Carasana Cassa de Păstrare S. A., Lugos.

Tenkei Takarékpénztár Rt. Tenke.

Cassa de Păstrare din Cenad S. A. Cenadul Mare.

Március 27. Kereskedelmi Bank Rt., Gyulafehérvár.

Március 27. Banca Iliescu S. A., Kolozsvár.

Banca Agricola S. A., Vajdahunyad.

Március 28. Erdélyi Bank Rt., Kolozsvár.

Március 30. Erdővidéki Takarékpénztár Rt., Barót.

Március 30. Voileana Cassa de Economii S. A. Voila (Fogaras megye).

Banca Andreina S. A., Rásinari.
Március 31: Victoria Bancă Comercială S. A. felszámolás alatt, Szamosujvár.
Prima Cassa de Păstrare S. A., Orsova.
Banca „Muresiana” S. A., Szászrégen.
Április 1. Banca „Victoria” S. A., Agristea.
Április 2. Erdélyi Leszámtoló és Pénzváltó Bank Rt., Kolozsvár.
Április 2: Banca Târnoveni S. A. Târnova (Krassó megye).
Április 3. Banca Centrală, Casă de Schimb și de Comerț S. A., Temesvár.
Április 11. Kereskedelmi Hitelbank Rt., Kolozsvár.
Április 16. Banca de Credit S. A., Bocsa-Montana.
Április 16: Szászrégeni Takarékpénztár Rt., Szászrégen.

Fizetéseketelenségek

Fischer Julianna tordai kereskedő ellen a törvényszék megindította a csőd eljárást. A csődszindikátus Petre P. Dimitrescu bíró, a tömeggondnok dr. Teodor Istratie tordai ügyvéd. A bejelentések határideje március 14, a verifikálás napja március 31, a csődválasztmányt április 18-án választják meg.

Marienburger Fabrica de Vopsele Feldioara (Brassó megye) kényszeregyezése ügyében a brassói törvényszék megszüntető végzést hozott.

Cégbejegyzések

A temesvári *Uzinele Dura S. A.* legutóbbi közgyűlésén az igazgatóságba újaválasztottak: Barta Lajos, dr. Cosma Aurel, ing. Gh. Crețu, Frankl Sándor, dr. Heller László, Löwbeer Béla, Ioan Oprea, dna dr. Alexandru Petculescu, Nicolae Saru, Szana Zsigmond és dr. Nastase Erast, akiket a törvényszék bejegyeztet.

A kolozsvári *Granitoid S. A.* legutóbbi rendkívüli közgyűlésén a 200.000 lejes részvénytőkéket 800.000 lejre emelte fel. A vállalat ügyvezető igazgatóiul Reich Jenő mérnököt és Meisel Klárát választották meg, akiket a törvényszék bejegyeztet.

A szatmári *Sapru S. A.* legutóbbi közgyűlésén a vállalat felszámolását határozta el. Felszámolók Kertész Ferenc, Kertész Irén és dr. Fischer Sámuel, akiket a törvényszék bejegyeztet.

A *Lugosi Textilpar Rt.* igazgatósága legutóbbi ülésén Dan Józsefet cégvezetővé nevezte ki, amit a törvényszék bejegyeztet.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.24—143.31
font	662.40—672.78
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.07—76.24
svájci frank	32.08—32.57
francia frank	3.57—3.78
márka	40.50—41.60
pengő	25—27
cehkorona (hivatalos)	4.68—4.77
Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai lanyhábbak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:	
Palesztinai font, 30%-os sz.-kvóta	1740—1760
angol font, 30%-os szabadkvóta	1650—1680
angol font, 20%-os kvóta	1340—1350
angol font, 40%-os kvóta	1030—1074
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	187
dollár, 30%-os szabadkvóta	366
svájci frank, 30%-os kvóta	81—83
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.75
belgas (kliring)	57.70
belgas, 15%-os	61.70
védkorona, 30%-os kvóta	—

Egyetlen zsidó ház széder-asztaláról

nem hiányozhat a
SEELNFREUND SALAMON

remek színes rajzaival illusztrált

הגדה של פסח

SZABÓ IMRE 16 oldalas bevezetőjével.

A mű kedvezményes ára 80.— lej.

Tanítók és hitközségi alkalmazottak nagyobb vételnél árengedményt kapnak.

Rendelések és megkeresések:

Braun Litografia Cluj, Str. Vasile Goldiș 4.

Hol száll meg

CARLTO
száll

a város

Minden vonat
vitelénél: 10 lej
részére 98—12

A temesvári jelentések kedése

Temesvár, márc. 11.

A nyolc éve érvényben iparkamarai törvény intézkedik, hogy a cémtől az igazgatósági talos tulajdonjogi ténkat harminc napon b a kereskedelmi kamaban azonban ez a bejzóríkussá vált, mert a ra teljes joggal csak kedelmi szekciójának alapján vette tudomkat.

A gyakorlatban tehát, hogy az illető vállalatot a kereskedelmi kamában pedig a törvény totta jóváhagyás iránvényszék rendszerint nap elteltével intézte laltsága miatt ezeket akkor kerülhetett sor maránál való tényleg éven át ez volt a rendmi kamara sohasem harminc napon belül szék által jóváhagyó lentését, mert ez a miatt lehetetlen volt.

Nyolc éven át tehát nem jelentett a tésének határideje, a kereskedelmi és iparkara az álláspontra helykodik a törvény betülkalmaz mindama céglerek nem tartják be a időt. Az utóbbi hetek reskedelmi és iparkamint 400 temesvári o hogy elmulasztották táriót és ezért valar lentést tett a törvény megbüntetését. A törre 56.000 lejig terjeigy a kamara töme riadalmat keltettek lomban.

A törvényszék ker mult héten kezdte jelentések tárgyalás mos céget 10—20.00 tott a késedelmes b hivatkoztak arra az önhibájukon kívül, eljárás miatt nem törvény előírásainak érvelést egyetlen es hanem súlyos bírság getek. A cégek min jelentettek be a tör a táblánál fognak j

Az iparkamara e zést keltett az egész társadalomban. Az első eset, hogy egy tület, amelynek leg reskedelmi érdekek befolydul a kreskedő évi gyakorlati tap

A temesvári iparkamara 400 céget jelentett fel a cégváltozások késedelmes bejelentése miatt

Temesvár, márc. 11. (Az Uj Kelet tud.) A nyolc éve érvényben lévő kereskedelmi és iparkamarai törvény többek között arról intézkedik, hogy a cégváltozásokat, úgy mint az igazgatósági tagok és egyéb hivatalos tulajdonjogi tények körüli változásokat harminc napon belül be kell jelenteni a kereskedelmi kamarának. A gyakorlatban azonban ez a bejelentési határidő illuzórikussá vált, mert a kereskedelmi kamara teljes joggal csak a törvényszék kereskedelmi szekciójának jóváhagyó döntése alapján vette tudomásul a cégváltozásokat.

A gyakorlatban tehát úgy alakult a helyzet, hogy az illető vállalat bejelentette a cégváltozást a kereskedelmi kamaránál, egyben pedig a törvényszékhez is benyújtotta jóváhagyás iránti kérelmét. A törvényszék rendszerint csak két-három hónap elteltével intézte el nagymérvű elfogultsága miatt ezeket az ügyeket és csak akkor kerülhetett sor a kereskedelmi kamaránál való tényleges bejelentésre. Nyolc éven át ez volt a rendszer és a kereskedelmi kamara sohasem élt ama jogaival, hogy harminc napon belül követelje a törvényszék által jóváhagyott cégváltozások bejelentését, mert ez a lassu bírósági eljárás miatt lehetetlen volt.

Nyolc éven át tehát semmiféle problémát nem jelentett a cégváltozások bejelentésének határideje, míg most a temesvári kereskedelmi és iparkamara váratlanul arra az álláspontra helyezkedett, hogy ragaszkodik a törvény betűihez és megtorlást alkalmaz mindama cégekkel szemben, amelyek nem tartják be a harminc napos határidőt. Az utóbbi hetekben a temesvári kereskedelmi és iparkamara nem kevesebb, mint 400 temesvári cégről állapította meg, hogy elmulasztották a harminc napos határidőt és ezért valamennyiük ellen feljelentést tett a törvényszéken, kérve a cégek megbüntetését. A törvény hasonló esetekre 50.000 lejig terjedő bírságot ír elő és így a kamara tömeges feljelentései nagy riadalmat keltettek a kereskedőtársadalomban.

A törvényszék kereskedelmi tagozata a múlt héten kezdte meg eme sorozatos feljelentések tárgyalását és már eddig is számos céget 10-20.000 lejig bírsággal sújtott a késedelmes bejelentés miatt. Hiába hivatkoztak arra az érdekelt cégek, hogy önhibájukon kívül, éppen a lassu bírósági eljárás miatt nem tudtak eleget tenni a törvény előírásainak, a törvényszék ezt az érvelést egyetlen esetben sem fogadta el, hanem súlyos bírsággal büntette meg a cégeket. A cégek minden esetben felebbezést jelentettek be a törvényszéki ítélet ellen és a táblánál fognak jogorvoslást keresni.

Az iparkamara eljárása nagy megütközést keltett az egész bánsági kereskedőtársadalomban. Az egész országban ez az első eset, hogy egy kereskedelmi érdektestület, amelynek legfőbb célja éppen a kereskedelmi érdekek megvédése lenne, szembefordul a kereskedőtársadalommal és nyolc évi gyakorlati tapasztalattal szakítva ön-

hibájukon kívül súlyos költségeket okoz a cégeknek. A kamara eljárását még a kötelező törvényisztelet sem indokolhatja meg, mert éppen az a tény, hogy a kamara csak a törvényszék jóváhagyó végzése után veszi tudomásul a cégváltozások bejelentését,

„Csodálatos, ha egy zsidónak pénze van, milyen ötletei támadnak” — mondotta Ferenc császár az aradi színházépítő Hirschl Jakabról

Arad, március 11. (Az Uj Kelet tud.) Gyakran hangzik el a vád a zsidóság haszonleső szelleméről, arról, hogy a zsidókat idealizmus soha nem vezeti és mindig és mindenek előtt a zsidók a zsebüket nézik. Elhangzott ez a vád a magyar zsidótörvény tárgyalásainak során is nem egyszer. Annál kevesebb szó esik azonban arról a kulturmunkáról, amelyet a zsidóság kifejtett. Most, hogy a városi vezetőség határozata folytán az aradi színház épülete teljes átalakítás alá kerül, a színházat megszüntetik, helyén passzázs-szerű átjárót építenek, nem érdektelen megemlékezni arról, hogy az első aradi színházat zsidó ember építette.

A jelenlegi városi vezetőség tervei szerint az Eminescu-parkban lévő kioszk helyére építik fel az új színházat. A város addig, amíg az új színház fel nem épül, színház nélkül marad és az esetleges színelőadásokat a Kulturpalotában vagy a volt Central moziban rendezik meg.

Régi könyv lapjait forgatjuk. A könyvet 1889-ben Váli Béla írta „Az aradi színház története” címmel. A szerző megemlékezik arról, hogy egy ideig az ugynevezett Milics-házban folytak Aradon a színelőadások. Később pedig a szerző így folytatja:

„Miután a színház-kezdés hajlama a város lakosságának vagyona és létszáma növekedésével arányosan szaporodott, minő inkább kétségtelenné vált az, hogy a Milics házban lévő színház-terem nem szolgálhat sok ideig a művészet menhelyéül. Miután azonban a vármegyei urak képezték a tulajdonképpeni kezdeményező szerepet, a kivétel terhe azonban a polgárságra neheztelt volna, egy köz-színház építését, bár szük-

lehetetlenné teszi a törvényes határidő betartását.

A tárgyilagosság kedvéért meg kell állapítanunk, hogy a kamara nemzetiségre való tekintet nélkül minden cég ellen eljárást indított a késedelmesség miatt és így a kamara magatartása az egyetemes kereskedőtársadalom érdekeit sérti. Az érdekeltek remélik, hogy a temesvári kereskedelmi és iparkamara felsőbb utasításra már a közeljövőben eltekint ezekről a feljelentésektől és visszatér ahhoz a rendszerhez, amelyet a gyakorlati lehetőségek teremtetek a cégváltozások bejelentése körül.

ségesnek látták, seki sem merete megszünetni. Végül egy eszelmes aradi izraelita polgár, Hirschl Jakab vállalkozott egy színházi épület emelésére. Hirschl személyesen jelentkezett Ferenc császárnál 1812-ben avégből, hogy engedélyt nyerhesse a színházi épület felépítéséhez. Személyesen való színüleg azért fordult a császárhoz, miután tudta, hogy a helytartó tiszttól mily sok utánjárást igénylő formulák közt kaphatja csak meg az engedélyt. Ferenc császár szívesen teljesíté Hirschl kérelmét. majd ezen megjegyzéssel fordult az audienciát kieszközölő udvari tiszthez: „Merkwürdig, wenn ein Jude Geld hat, auf was für eine idee er kommt.“ (Csodálatos, hogyna egy zsidónak pénze van, milyen ötletei támadnak.) Ha bár Hirschl jól feifogott üzleti szempontból építette is fel színházát. látván, hogy a Milics-házi kisteremért mily szép bért huz tulajdonosa, mégis hazafias érzésű férfi. jótékony pártfogója volt a magyar színészetnek, sőt megesett rajta az is, hogy ugyancsak készpénzzel béreit pápólyt saját színiépületében azon szintársulatnál, melynek utóbb a házbért hazafiúi lelkesedésből elengedte.

Hirschl Jakab aradi zsidó polgár, akinek nevét régen elfelejtették és akinek hasonlókra mostanában nem szívesen szeretnek emlékezni, egy elfakult könyv lapjain át szolgáltatja tanúbizonyságát annak, hogy az a zsidó, akinek, — a császár szavait használva, — különös ötletei támadtak és ezeknek a különös ötleteknek nyomán felépítette Arad első színházépületét, nem a haszonlesést tartotta szemelőtt, hanem áldozni tudott a kultúra oltárán és olyan agyafurt üzletember volt, hogy saját színházában bért fizetett és az esedékes bérösszegeket pedig elengedte...

Záróra, árjegyzék és betegsegélyző

A temesvári kereskedőtársadalom napi panaszából

Temesvár, március 11. (Az Uj Kelet tud.) A temesvári kereskedők az általános terhek és a megcsappant forgalmon kívül napon-ta sok apró, de könnyen kiküszöbölhető kellemetlenségekről panaszkodnak. Az egzisztenciáért folytatott nehéz küzdelemben talán kicsinyiseknek látszanak ezek a panaszok, de éppen elegendők ahhoz, hogy a súlyosabb izgalmak mellett hozzájáruljanak a kereskedők ahhoz, hogy a súlyosabb izgalmak mellett hozzájáruljanak a kereskedők idegeinek felőrléséhez.

A mindennapi panaszok közül elsőnek ragadhatjuk ki a záróra kérdését. Temesváron a kereskedőtársadalom már hozzáedződött a különböző záróra-módosításokhoz, de ezeknek az volt a közös tulajdonságuk, hogy csak ritkán voltak szigorú érvényűek. A zárórák néhány perccel való túllépése sohasem adott okot az alkalmazottaknak a panaszra, mert mindenkor belátták, hogy az üzletben nem a kereskedő, ha-

nem a vevő az ur. Most azonban felsőbb utasításra a rendőrhatalóságok szokatlan szigorral ellenőrzik a zárórák betartását és ez a gyakori bírságokon kívül kellemetlen helyzetet is teremt a kereskedők számára. A vevőközönség sohasem vesz tudomást a záróráról és különösen az esti órákban rendszerint az utolsó percekben nyit be az üzletbe, hogy vásárlást eszközöljön. A kereskedőnek tehát érdekei ellenére kell cselekednie és a kötelező kereskedői udvariasságot is át kell lépni, ha vevőjét a záróóra figyelmezteti. Ezzel szemben a fenyegető bírságok aligha egyenlítődnék ki a zárórai forgalom hasznával, tehát a kereskedő minden ilyen esetben súlyos dilemma előtt áll. A kereskedők véleménye szerint több jóindulattal kezelhetnék a hatóságok a zárórák ellenőrzését, mint ahogy a multban sem érte kár az alkalmazottakat és a közrendet sem veszélyeztette, ha nem a záróra másodperceiben csukódtak be az üzletajtók.

Ugyancsak sok panasz hangzik el az üzleti árjegyzékek miatt. Amikor a kötelező árjegyzékekről szóló rendelet megjelent, annak intézkedéseinek a kereskedők nyomában alávetették magukat, bár eleve hangoztatták, hogy a lehetlenséggel határos az összes árak feltüntetése. Különösen a kirakatok árainak megjelölése okoz minden esetben gondot a kereskedőnek, mert ez reklám szempontjából igen fontos. Kialakult tehát az a szokás, hogy csak az olcsóbb árukra tüntetik fel az árakat, míg néhány drágább, illetve finomabb minőségű cikk árjelzés nélkül szerepel a kirakatokban. Ugyanakkor a konkurenciális okok miatt gyakran felülírják a hatóságokhoz, amelyek előtt a bejelentő az árjelzés hiányát kifogásolja. Ez a csunya harc már sok kereskedőt okozott komoly kellemetlenséget, bár kétségtelen, hogy a hatóságok eddig megértéssel viseltettek a kereskedők reklám-érdekeivel szemben és megelégedtek néhány áru jelzésével is. Remélhetőleg tehát nem fog eifajulni a magánérdekeket takaró, de az összes kereskedői érdekeknek egyaránt ártó feljelentési akció.

A kereskedők napi panaszaihoz tartozik a betegsegélyző is, amely különösen Temesváron igen nagy eréllyel ellenőrzi az alkalmazottak járulékait. Se szeri, se száma az ellenőröknek, akik a legforgalmasabb órákban látogatják meg az üzleteket, hogy a helyszínen vizsgálják meg a könyveket. A betegsegélyző ellenőreinek megjelenése többnyire nem jó hatást kelt az üzletben, a vevőre és a kereskedőre egyaránt. Kétségtelenül könnyen meg lehetne oldani, hogy az ellenőrök inkább a kevésbé forgalmas üzleti órákban fejtsenek ki helyszíni tevékenységet.

Mint mondtuk, mindezek nem nagy problémák és panaszok, de erősen próbára teszik a kereskedők amugy is elnyítt idegeit.

A zsidó ipari átképzés lesújtó statisztikája

Arad, március 11. (Az Uj Kelet tud.) Ismételtén irtunk arról az irányzatról, amely azt célozza, hogy a zsidó ifjak ipari pályákon elhelyezkedjenek. A zsidó ifjuság valóban még mindig kis számban orientálódik az ipari pályák felé és ezt tanúsítja az a most közzétett kimutatás is, amely az arad- és hunyadmegyei ipari tanoncok helyzetéről számol be.

Az aradi munkafelügyelőség évi jelentésében többek között az inasok képzésével is foglalkozik. A jelentés megállapítja, hogy 1938-ban Arad megyében 1098, míg Hunyad megyében 1156 volt az inasok száma. Nemzetiség szerint ezek a következőképpen oszlottak meg: Arad megye: román 389 fű, és 39 leány, magyar 320 fű és 77 leány, német 169 fű és 14 leány, zsidó 39 fű és 24 leány, más nemzetiségű 16 fű és 2 leány.

Hunyad megye: román 799 fű és 42 leány, magyar 226 fű és 23 leány, német 27 fű és 4 leány, zsidó 26 fű és 5 leány.

A két megyében tehát összesen 65 zsidó fű és 29 zsidó leány ment ipari pályára, ami az összes inasok 2254-es számához viszonyítva rendkívül kevés, illetőleg alig 2 százalék.

Ugy Arad megyében, mint Hunyad megyében négy inasotthon működik. Arad megyében ezek közül egyet, míg Hunyad megyében kettőt tart fenn a munkügyi minisztérium. A többiek fenntartói a következők: A CFR, Arad városa, a kudzsi üzemek és az aradi neológ zsidó hitközség. Ebben az aradi zsidó inasotthonban 12 inas nyert elhelyezést.

A helyzet tehát a számok tükrében azt mutatja, hogy az iparosodás érdekében megindított mozgalom kellő eredménnyel egyelőre nem járt, mert az említett két megyében a zsidó inasok száma még mindig elképesztően csekély.

Hol száll meg TIMISOARAN?

A CARLTON-SAVOY szállókban

a város szívében.

Minden vonatnál autobus várja, vitelédj: 10 lej. Szobaárak utazók részére 98-125 lejig mindennel együtt.

London, március 1...
érkezett szüszav...
mehezen lehetett tisz...
ami a londoni Palesz...
történi. Csak most...
Távirati Iroda rész...
megbízható helyetk...
a tárgyalásokról, me...
tak a Palesztina-ké...
lentésekből mindene...
lapitanunk, hogy e...
konferencia keretei...
rodta és elvesztett...
ciális" jellegüket m...
zsidó delegáció közö...
vatalos" tárgyalások...
mak zsidó részről tör...
tében.

Röviden jelentett...
dr., az amerikai zsi...
elutazott Londonból...
Wise hagyta el az...
Louis Lipszki és Ro...
delegáció többi tag...
a palesztinai delegá...
Asch és rav Meir E...
ke.

Hétfő este a St...
hivatalos" értekezle...

A tárgyalásoknak...
mában a meglepeté...
hir, hogy kedd este...
tekezlet volt az St...
gol kormány, az ar...
tagjainak részvétel...
óra hosszat tartott...
a tárgyalások erede...
tak. Angol körökbe...
hogy nincs remény...
telések összeegyez...
maga kell, hogy d...
tina-politikájáról.

Az angol-zsidó...
a kormányt Halifa...
lord Dufferin képv...
ciót Weizmann vez...
mokat Ali Maher...
Hamza szauid arab...
íraki delegátus kép...
A Jewish...
mányho...

A nagy zsidó kor...
di ülésén felhatalm...
exekutívójét, hogy...
gol kormányhoz, k...
rius hatalom szög...
szándékait a zsidó...
tében. A Jewish A...
tézett átiratában k...
landók megvitatni...
amely — még ha...
befejezésére is...
nyújt a zsidó ne...
és organikus növe...
továbbá, hogy ha...
adnak arra nézve...
otthon fenntartása...
mak egyik alkates...
hajlandók volnánk...
előterjeszteni, alap...
tálos tárgyalások...
ben Anglia Palesz...
otthon likvidálás...
mai szívonalan va...
nyulna, úgy nem...
vábbi tárgyalási a...
dők minden olyan...
amely nem jelent...
előtti uralmát, v...
kisebbségi sorsra...

A zsidó konfer...
különböző tervek...
ra. Felvetődött az...
terv, továbbá egy...

WZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

Donna Grácia Mendez

Irta: OTTO ABELES

Aki donna Grácia nemes cseleked...
teiről akarna írni, annak egész...
könyvtárat kellene összehordania.

(Immanuel Aboab)

Oh rettenetes emlékü, fanatikus, elva...
kult XVI. század! Spanyolország és Portu...
gália vallási türelmetlenségnek szörnyü...
mágiája, mely a láng szivósságával és...
gyorsaságával futott végig Európán, ke...
letre és délre. A halálra ítélt és bebörtön...
zött zsidók jalkiáltása, a menekülők riad...
líhegése tulzengte a fahasábok rohogását s...
a máglya tüzének gyilkos sziszegését. A...
zsidó élet és zsidó vagyon — az örök olcsó...
préda — bitangjában pusztult kapzsi csá...
szárok lelkiismeretlen kezén Spanyolország...
ban, Portugáliában, Olaszországban és...
Franciaországban. És abban a máglyafü...
tös fekete, vértől vörös világban, mint egy...
illatos és nemes fehér lilium áll egy ass...
zony alakja: donna Naszi Grácia-é... „Iz...
rael szívé"-nek alakja, mint az örök-zsidó...
női hősiesség szimbóluma, vigasz és gyö...
nyörűség fénye, mely a távoli századok kö...
dén is átvilágít.

Portugáliában született Grácia, szülei...
marannusok voltak. (Marannusok voltak a...
középkorban, akik szinleg áttértek a ka...
tholikus hitre, hogy szülőházajukból ki ne...
űzzék őket.) Atyja, de Luma nevet visel...
te és a kis Gráciát Beatricének keresztel...
ték. De a kereszttségben kapott néven kívül...
volt Gráciának egy zsidó neve is. Hannának...
hívták zsidóul, mint Sámuel jámbor, tiszta...
és nemes anyját. És Grácia de Luma, a...
marannusleány méltó volt a Hanna névhez.

Korán ment férjhez egy Mendez Naszi...
nevű bakárhoz, aki szintén marannus volt.
Házassága boldog és nyugodt volt, de mind...
össze kilenc évig tartott. Mendez Naszi egy...
balesetben életét veszítette és Grácia özve...
gyen maradt kicsiny lánykájával, Reyná...
val.

Tekintélyes vacyona volt. Liszaboni bank...
házának fiókja volt Antwerpenben és Pá...
rizsban is, azonkívül nagy birtokai voltak...
Portugáliában, Spanyolországban egyaránt.
Mint renditülvil művelt, előkelő és szeret...
reméltó asszony vagyonától függetlenül is...
szívesen látott vendég volt a legelőkelőbb...
házakban, elismerték és ünnepeleék kiváló...
tulajdonságait és mégis... Grácia nem érez...
te magát boldognak, Grácia lelkének egész...
szívenedélyes hevével vágyódott valami...
után... A vallás után.

Milyen furcsa és titokzatos képe volt a...
XVI. században Spanyolország és Portu...
gália sok nagy városának a késő éjszakai...
órákban! A sötét és keskeny utcákon vé...
gigterítette köpenyegét az éjszaka, a ma...
gas házak elaludtak, elsötétült ablakokkal...
mint a fáradt emberek, kik lehunyják szem...
lükét. Kóborló lovakok, tolvajok és kor...
helyek járkáltak csak az elcsendesült uc...
cákon.

S a gyanus alakok közé az éj sötétjében...
innen is, onnan is elvegyültek sötét sziluet...
tek, melyek leggyakrabban előkelő és hall...
gatag paloták vasveretes kapui mögül lép...
tek ki... Mentek, lopódkodtak, gyávábban a...
bűnösöknél, riadtanban, mint a tolvajok és...
gyilkosok, a város külső részei felé, ahol...
valamely alacsony, nyomorult viskó abla...
kából pisálkáló méces fénye vetődött az...
éjszakába...

Ezek a gyanus figurák titkos zsidók vol...
tak. Marannusok, akiket a halál veszedel...
me sem tudott megfélemlíteni. Rejtett tem...
ploaikban gyülekeztek rettegések között...
kényszerűségből eltagadták, de soha meg...
nem tagadták Istenük tiszteletére.

ran, félelem nélkül kiálthasson fel az egek...
urához.

Elhatározta, hogy leányával, két unoka...
öccsével és hajadon hugával elhagyja Lisz...
sabont. 1536-ban érkezett meg Antwer...
penbe Grácia és családja. A rakövetkező...
évben Grácia férjhez adta hugát Mendez...
Diegóhoz, elhalt férje öccséhez, aki az ant...
werpeni bankház tulajdonosa volt. Am a...
katolikus Flandria semmivel sem bánt...
gyöngédebben zsidóival, mint Portugália.
Grácia — akit a legelőkelőbb körök Ant...
werpenben is tisztelettel és szívélyessé...
ggel halmoztak el — kénytelen volt kereszt...
tény templomokba járni és a marannus...
zsidók minden fájó tettetését továbbra is...
magára venni. Sürgetésre sógora hajlan...
dónak mutatkozott arra, hogy Flandriából...
kivándoroljanak, meg is tették az előkészü...
leteket, de Mendez Diegó — éppen úgy...
mint bátyja — közben baleset következté...
ben hirtelen elhunyt. Grácia gondjai ezál...
tal mecsokszorozódtak. Egyszerű ő volt a...
családfő s neki kellett a maga ügyein, kis...
koru leánya és unokaöccsén kívül özvegyen...
maradt huga és annak Grácia nevű kislá...
nya sorsát is intézni. Tulontul sok teher ez...
egy asszony vállain, akit a külső körülmé...
nyek mellett egy szent és sürgető belső...
szükséglet is hatalmasan hajszol. Grácia...
zsidó akart lenni s mint a nyugtalan ma...
dár, mely ideges szárnyalással keresi az al...
kalmass helyet, ahol fészket rakhatson, ő is...
fáradhatatlanul kereste a helyet, ahol csá...
ládjával letelpehdessen és magát szabadon...
zsidónak vallhassa.

Két rettenetes év telt el bánatban és haj...
ban Antwerpenben, míg végül 1538 körül...
fölkerekedett Grácia Velence felé. E szá...
badszellemlű virágzó és élénk kereskedő vá...
rosban úgy gondolta Grácia, hogy hosszabb...
időre megpihenhet. Ujabb megpróbáltatá...
sok vártak rá és talán valamennyi csapás...
között a legfájdalmasabb — saját huga tá...
madt ellene.

A fiatal özvegy, nem tudni mi okból...
függetleníteni akarta magát nővére anyagi...
és erkölcsi fennhatósága alól. Mindez Die...
gó özvegye csodálatos ellentéte volt nővé...
rének. Grácia nemességéből, sem komolysá...
gából, sem vallási hűségéből nem ajándé...
kozta őt meg a természet egy atommal...
sem. Ellenben az akkori idők divatjához...
képest inkább a könyelmi és fényűző hől...
gyek életéhez érzett nagyobb kedvet. És...
nemcsak szokásos mulatságaikba, de temp...
lomaikba is szívesen elkísérte sokszor Ve...
lence vidám asszonyait, akiknek modorát...
és erkölcsét a maga számára igen megfe...
lelőnek tartotta.

Ilyen körülmények között természetes...
hogy Grácia — aki nemcsak huga, de an...
nak kiskoru lánya sorsa fölött is hűsége...
sen önködött, — vonakodott Mendeznének...
kiadni vagyonát, mert azt remélte, hogy...
ilyen módon huga, ha kényszerűségből is...
de mellette marad. Rosszul számított, mert...
az elvált asszony rettenetes lépésre hatá...
rozta el magát. Följelentette tehát Gráciát...
a velencei hatóságoknál, hogy titkos zsidó...
zó, aki a közelmúltban csak azért változta...
tott olyan gyakran hazát, hogy valahol szá...
bad területen lehessen és magát bátran zsi...
dónak nevezhesse.

A marannusok vagyona az egész világon...
szabad préda volt. Grácia vagyonát Portu...
gáliában, Antwerpenben és Franciaország...
ban lefoglalták, birtokait elkobozták, a...
bankházakat pedig az állam sajátította ki...
magának. Gráciát elszegényedve s a csap...
ásoktól megbetegedve — börtönbe vetet...
ték.

Eközben erős és ügyes támasza ser...
dült fel Gráciának. Liszabonból magával...
hozott unokaöccse személyében. Miguel...
Joao, rendkívül eszes és vállalkozó szelle...
mű fiatalember volt, összeköttetéseket ke...
resett Törökországban, hogy ártatlanul...
szenvédó nagynénjét kiszabadítsa retten...
helyzetéből. Szoliman szultán hatalmas és...
rettegett uralkodó volt akkor Európában.
Szava, akaratát mindenütt parancs volt. És...
Szoliman szultán Grácia segítségére siet...
tett. Ugyanis Miguel Joao levélben értesí...

Uj héber regények

Az új héber regény és novella a legkü...
lönözőbb forrásokhoz vezethető vissza:...
haszkala, chasszidizmus, Chibbath Cion és...
chalucit. Ezek a legujabb héber próza...
alappjai. Idetartozik még az európai irodal...
mi áramlat, az évszázados keleti zsidó népk...
öltészet és a sajátos galíciai chassid...
életforma.

A mai héber próza is nem azokra az alap...
kövekre épült, amelyeket Mircha Joseph...
Berdezewski Bin-Garion (meghalt 1921...
ben Németországban) és Joseph Chaim...
Brenner (az 1921-es jaffai zavargásokban...
esett el) raktak le. Ez a két legnevesebb...
képviselője a husz év előtti héber prózának...
csak olvasókat és tisztelőket hagyott há...
tra, annál kevesebb „tanítványt". Bin-G...
rion a nagy filozófus, regényíró, bibliak...
tató és essayista, aki sohasem látta Palesz...
tínát, nagy hatást gyakorolt az új héber...
irodalomra. Különösen Avigdor Haméirínél...
érezhető. És Brenner? Sajnos, ma kevés...
bé olvassák, mint tíz évvel ezelőtt. Regé...
nyeik a második alijah vívódásait és szen...
vedéseit tükrözik vissza. De ezek a regé...
nyek sem képviselik a teljes értékű prózát...
és filozófiai és kritikai írásainak magas...
színvonala alatt mozognak.

A háború utáni héber irodalom és külö...
nösen az utolsó évtized alkotásainak lánc...
olata távolról sem fér bele egy rövid cikk...
keretébe és ezért csak néhány szerzőre szor...
itkozhatom itt, akik leginkább jellemzik...
az új irányzatot és, akiknek művei német...
és angol fordításban is elérhetőek az olvasó...
közönség számára.

Az utolsó évtized négy különböző világa...
találta meg a maga íróját az újhéber iro...
dalomban: a zsidó és az arab Kelet, a chaluco...
életének legmélyebb gyökereit, legmélyebb...
problémáit tárja fel. Egy mélyesen...
eleven képet ad a palesztinai valóságról...
(Németül és angolul is megjelent 1937...
ben). Hameiri háború könyvei: a „Nagy...
örület", „A legmélyebb pokolban", „Az...
emberek fogai között" önéletrajz jellegű...
írások. Háború, bolsevizmus, fehér-terror

ra, mégis ő a megörökítője ennek a szét...
hulló életformának.

S. J. Agnon világa elzárt világ, a zsidó...
hagyományokban gyökerező, szép mult...
1888-ban Buciecz-ban (Galícia) született...
Vallásos szülők gyermeke. 1907-ben a má...
sodik alijával, mint chaluc kerül Paleszti...
nába, ahol előbb munkás, később hivatal...
nok. 1914-től 1924-ig Németországban élt...
azóta Palesztinában. Salman Schocken nem...
csak kiadója, hanem mecénás is. 1912-ben...
jelent meg első munkája: „És a megörö...
nyedjt kiegyenesedik".

Agnon stílusa a Talmud és a középkori...
irodalom értékeit a modern héber nyelv...
szolgálatába állítja. Művei tele vannak...
idézetekkel, szójátékokkal, úgy, hogy azo...
kat csak az tudja értelméni, aki jártas a...
Bibliában, Talmudban és Midrasban. A mo...
dern zsidó élet ábrázolásával is próbálko...
zott, de otthonosabban mozog a galíciai...
chasszidok, a jámbor hagyományok, a bab...
onák és szokások, vagyis a népköltészet...
világában. Regényalakjai nem szokványos...
gettótípusok. A mindennapi életből való fi...
gurák, akiknek ezer gondja mellett háttér...
be szorul a szerelem. Mégis a legjobb írá...
sai közé tartozik szerelmi története: a „Bi...
Dmei-Jameha".

Avigdor Hameiri 25 éves jubileuma al...
kalmával az egész zsidó sajtó méltatta és...
ismertette költészetét és irodalmi tev...
kenységét. Így én csak a prózájával kívá...
nok itt foglalkozni. Legjobb könyve a T'u...
va a termés két kötetes regény, a chalucok...
életének legmélyebb gyökereit, legmélyebb...
problémáit tárja fel. Egy mélyesen...
eleven képet ad a palesztinai valóságról...
(Németül és angolul is megjelent 1937...
ben). Hameiri háború könyvei: a „Nagy...
örület", „A legmélyebb pokolban", „Az...
emberek fogai között" önéletrajz jellegű...
írások. Háború, bolsevizmus, fehér-terror

remségeit tükrözi vissza, amelyeket saját...
tapasztalatából ismer. 1890-ben született...
Magyarországon, előbb magyar újságíró...
azután katonatiszt, később hadifogoly...
majd szovjet-hivatalnok. 1921-ben, mint...
utépítő került ki Palesztinába. Míg Hame...
iri lírájában expresszionista és misztikus...
addg prózájában egészen realista. Stílusa...
ellentét Agnon stílusának, fölszabadult ha...
gyománymentes és világos. Novelláinak és...
regényeinek egy részét 14 nyelvre fordítot...
ták le.

Előkelő helyet tölt be az új héber irodal...
omban Zalman Schneur prózája, ami azon...
ban nagyobbbrészt jiddis írásainak saját...
fordítása és így más vonatkozásban kellene...
rőla megemlékezzünk.

Végül két értékes könyvre szeretnék rá...
mutatni; az egyik 1937-ben jelent meg és...
szerzője egy palesztinai középiskolai tanár...
A. A. Kabak, aki több közepes nivójú...
könyv után 30 évi irodalmi munkásságá...
nak betözekeként valóságos mesterművel...
ajándékozta meg a héber irodalmat. Jézus...
regénye ez: „Bemisch'ol Hazar (Szük ös...
vényen). A második templom idején ját...
szódik le és a zsidó Jézust mutatja be. A...
másik 1937-ben jelent meg. „Ud Muzal"
(Aki máglyáról menekült) és szerzője a...
fiatal Josef Aricha. A fiatal írói nemzedék...
legtehetségesebb tagja. Már 1934-ben fel...
tűntést keltett „Lechem Ve Chazon" című...
regényével, amely a palesztinai munkások...
életével foglalkozik. Uj könyve az ukrájna...
pogromról szól, amit, mint kis fiú élt át...
Ukrájából származik, évekig élt Ameriká...
ban. Palesztinában, mint építőmunkás kez...
te és most városi hivatalnok. Realisztikus...
és mégis művészi írásaival leköti és magá...
val ragadja az olvasót.

A „The First Jewish Omnigus" című no...
vella-gyűjtemény, amelyet Josef Leftwich...
adott ki három évvel ezelőtt angolul, sok...
szép novellát foglal magában, köztük Avig...
dor Hameiri egyik legjobb elbeszélését is...
Mind héber fordítások.
(Jeruzsálem) Mirjam Tal

Új megoldási tervek a londoni Palesztina-konferencián

A nagy zsidó bizottság a Jewish Agency ekzekutívjére bízta a tárgyalások folytatását

London, március 11. Az utóbbi napokban érkezett szűkszavú távirati jelentésekből meglehetősen tisztán képet alkotni arról, ami a londoni Palesztina-konferencia körül történik. Csak most áll módunkban a Zsidó Távirati Iroda részletes jelentései alapján megbízható helyzetképet nyújtani azokról a tárgyalásokról, melyek a múlt héten folytak a Palesztina-kérdésről. Ezekből a jelentésekből mindenképp azt kell megállapítanunk, hogy a londoni Palesztina-konferencia keretei alaposan összezsugorodtak és elvesztették eredeti „konferenciális” jellegüket, miután a kormány és a zsidó delegáció között megszakadtak a „hivatalos” tárgyalások az angol javaslatok zsidó részről történetét következtében.

Röviden jelentettük, hogy Stephen Wise dr., az amerikai zsidó delegáció vezetője, elutazott Londonból. De nemcsak Stephen Wise hagyta el az angol fővárost, hanem Louis Lipszki és Robert Szold, az amerikai delegáció többi tagjai is, elutazott továbbá a palesztinai delegáció is, továbbá Schalom Asch és rav Meir Berlin, a Mizrachi elnöke.

Nemhivatalos tárgyalások

Hétfő este a St. James palotában „nemhivatalos” értekezletre ültek össze az ex-

Angol-zsidó-arab értekezlet

A tárgyalásoknak e kilátástalan stádiumában a meglepetés erejével hatott az a hír, hogy kedd este újabb nemhivatalos értekezlet volt az St. James palotában az angol kormány, az arab és a zsidó delegáció tagjainak részvételével. A tanácskozás több óra hosszat tartott. Éjfélkor közölték, hogy a tárgyalások eredménytelenül megszakadtak. Angol körökben ekkor kijelentették, hogy nincs remény az arab és zsidó követelések összeegyeztetésére és a kormány maga kell, hogy döntsön jövőbeni Palesztina-politikájáról.

Az angol-zsidó-arab megbeszélésen a kormányt Halifur, Macdonald, Butler és lord Dufferin képviselték, a zsidó delegációt Weismann vezette, míg az arab államokat Ali Maher pasa egyiptomi, Fuad Hamza szaudi arabiai és Taufiq Suvaiddi iraki delegátus képviselte.

A Jewish Agency átírta a kormányhoz

A nagy zsidó konferencia bizottság keddi ülésén felhatalmazta a Jewish Agency ekzekutívját, hogy intézzen átiratot az angol kormányhoz, kérve, hogy a mandátus hatalom szögezze le álláspontját és szándékait a zsidó nemzeti otthon tekintetében. A Jewish Agency a kormányhoz intézett átiratában közli, hogy a zsidók hajlandók megvitatni minden olyan javaslatot amely — még ha a Palesztina-mandátum befejezésére is irányul — biztosítékot nyújt a zsidó nemzeti otthon zavartalan és organikus növekedésére. Hangsúlyozza továbbá, hogy ha megfelelő biztosítékokat adnak arra nézve, hogy a zsidó nemzeti otthon fenntartása a kormány politikájának egyik alkatrésze marad, vagy a zsidók hajlandók volnának alternatív javaslatokat előterjeszteni, alapul az angol-zsidó hivatalos tárgyalások újrafelvételére. Ha azonban Anglia Palesztina-politikája a nemzeti otthon likvidálására, vagy pedig annak mai színvonalán való kristályosítására irányulna, úgy nem lehet szó semmilyen további tárgyalási alapról. A zsidók hajlandók minden olyan javaslatról tárgyalni, amely nem jelenti az araboknak a zsidók fölötti uralmát, vagy a zsidóknak állandó kisebbségi sorsra való ítélését.

Újabb megoldási tervek

A zsidó konferencia bizottság ülésén különböző tervek merültek meg tárgyalásra. Felvetődött az egykori kantonizálási terv, továbbá egy másik terv, amely az or-

szágnak két autonóm területre való felosztását irányozza elő, központi törvényhozó tanáccsal, korlátlan bevándorlással a zsidó zónára. Különösen sokat tárgyaltak egy harmadik tervről, amely egy palesztinai állam létesítését irányozza elő, egy arab föderáció keretében, bizonyos idő után, mely átmeneti idő alatt a zsidó bevándorlás az összlakosság negyven százalékának határáig mehet. Emellett az arab szomszéd országokba is engedélyeznének bizonyos mennyiségű zsidó bevándorlást. Az átmeneti időszak lejártá után az arabok és a zsidók megegyezése alapján döntenének az alkotmány kérdésében.

Hogy ezek a javaslatok angol, vagy arab részről merültek fel — nem derült ki a távirati jelentésekből. Annyi bizonyos, hogy a zsidó konferencia bizottság nem hozott semmilyen határozatot az alternatív javaslatok tárgyában. Be akarják várni a kormány határozott válaszát a Jewish Agency átiratára.

A konferencia bizottság úgy határozott, hogy formálisan nem oszlatja fel kereteit mindaddig, amíg a kormány nem adott választ a Jewish Agency átiratára. A delegátusok nagyrésze azonban elutazott, úgy hogy a nagybizottság szerepét tulajdonképpen már is átvette a Jewish Agency ekzekutívje.

A föderációs tervek előtérben

London, március 11. A News Chronicle új tervet közöl a Palesztina-kérdés megoldására, azt állítván, hogy a terv zsidó eredetű, de a Jewish Agency még nem foglalkozott vele. Ha az Agency elfogadja, úgy előbb a zsidó konferencia bizottság elé kerül és ha az is mellette foglal állást, úgy zsidó ellenjavaslatként fogják a kormány elé terjeszteni. A lap szerint a javaslat kísérlet arra, hogy a mandátum alapján biztosítsák a zsidók és arabok együttműködését. A terv a következőket tartalmazza:

1. A zsidók kijelentik, hogy egy évig, mely kísérleti időnek számít, mindent megtesznek, ami módjukban áll a kísérlet sikere érdekében; tervekkel dolgoznak ki az ország fejlesztésére és a tervek keresztülvitelében az arabok is résztvesznek.

2. Ha ez a kísérlet az országfejlesztési együttműködésre sikerül, úgy a kormány törvényhozó testületét létesít, amelyben a zsidók és az arabok politikai és számbeli egyenlőség alapján lesznek képviselve. Ez a kormányzati forma körülbelül tíz évig tartana. Ezen idő alatt a zsidók folytathatják bevándorlásukat mindaddig, amig számszerűleg egyensúlyba jutnak az arabokkal.

3. Ezen tíz éves időszak letelte után Palesztina binacionális állammá alakul át és belép egy nagy államszövetségbe, amelynek Irak, Egyiptom, Szaudi Arabia, Transzjordánia, Jemen és esetleg Sziria lennének a tagjai.

„Miután Palesztinában ma 450 ezer zsidó van, egymillió arab mellett, — írja a News Chronicle, — ez a tíz éves terv azt jelentené, hogy megoldanák az 500 ezer németországi zsidó hovatelepítésének a kérdését. Természetesen abban az esetben, ha az arabok is elfogadják ezt a tervet” — fejezi be cikkét az angol lap.

A News Chronicle és a Manchester Guardian egyébként óva inti az angol kormányt attól, hogy árulást kövessen el a Balfour-deklaráció ellen.

Newyork, március 11. A newyorki városi tanács legutóbbi ülésén határozati javaslatot fogadott el, amelyben felhívást intéz Roosevelt elnökhöz és Cordell Hull külügyminiszterhez, hogy intervenciójának az angol kor-

mánynál a zsidó nemzeti otthon fenntartása érdekében.

Az angol közvélemény a zsidó bevándorlás mellett

London, március 11. Az angol közvélemény intézet körkérdest intézett annak megállapítására, hogy az angol közvélemény kívánja-e a kormánytól a palesztinai zsidó bevándorlást támogató politikának a fenntartását. A News Chronicle közli a szavazás eredményét és megállapítja, hogy a beérkezett válaszok 60 százaléka pozitív, 14 százaléka negatív, a többi különböző.

— Megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél a gyomorbelcsatornát reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet alaposan kitisztítja, az emésztést és az anyagcserét előmozdítja, a vérkeringést megélikeníti s kellemes közérzetet és fokozott életkedvet teremt. Kérdezze meg orvosát.

Sztalin a ruszin tücsökről és ukrán elefántról

A szovjet békét akar szomszédaival

Moszkva, március 11. A kommunista párt kongresszusának első napján Sztalin nagyszabású expozé tartott a szovjet külpolitikájáról, amelynek célja a béke fenntartása, — mondotta. Jöviszonyt akarunk fenntartani összes szomszédainkkal, feltéve, ha ezek nem törnek a szovjet határainak megsértésére. Támogatjuk a függetlenségükért harcoló népeket, amelyeket valamely támadás ér. Ténylegesen megkezdődött már a második imperialista világháború és Olaszország, Japán és Németország a komintern-ellenes harc útjára állt Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok ellen háborúznak. Semmilyen tengely és semmilyen háromszög nem rejtheti el azt a tényt, hogy Japán rátette kezét Kína nagy területeire, Olaszország elfoglalta Abessziniát, Németország Ausztriát és a szudeta-vidéket, Németország és Olasz-

ország pedig együttesen Spanyolországot.

Sztalin ezután élénken helytelenítette a kollektív biztonság politikájának feladását, majd felhívta Franciaországot és Angliát figyelmét arra, hogy ne próbálják a német veszedelemet Szovjetukrajna felé levezetni. „Lehet, hogy vannak Németországban mániákusok, akik a ruszinszói tücsöknak a szovjetukrajnai elefánttal való összehasonlításáról álmodnak. De ha vannak ilyenek, van számukra elég kényszerzubbony is Szovjetországnak”.

— Farida egyiptomi királyné apja lett a teheráni követ. Kairóból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy Juszuf Zulfikar pasát, Farida egyiptomi királyné apját, Egyiptont teheráni követévé nevezték ki.

Találk a bécsi Opera

Bucuresti, március 11. órajavitó műhelybe, kellemes tenorhang után csönd lett. Az a nagyító üveget, a udvariasan köszönt. Mint megszéppent, gyermek, lopva néze pillái mögül.

A falon öreg kak az egész helyiség ak és a látogatók kívül madik személy.

Mivel szolgálha Elővettem a „Tel megkérdeztem

— Nem itt éneke

— Miért kérdi?

— Minden komoly szép tenorja volt az

Az óras lesütötte megszólalt:

— Én voltam

Ezután a Tellus

rült, hogy eltört a Svájc

Svájc

Az óras nem ugy

óráskor. Hangja mély

jezésében mély rezig

ja a kezében a „Tel

talja, beszél vele: „

jól fogsz járn, sze

rel van ellátva, nem

nod a svájci nemess

— Az órák lel

solyogva — ezt a le

kell érezni, különbe

dik...

— Mióta óras ön

— Gyermekkoron

Közben a javító

rát pillantok meg.

való belépésem pill

— Mindig óras v

— Volt idő, ami

kenyeremet.

— A hangjával,

— Ugy van. Béc

nekülmi kellett. Ron

hetővé tette, hogy

demre, elővettem g

mányomat, s most

A neve iránt ér

zsefnek hívják az

Kania névre hallg

vesz elő. Ujságkiv

tikák, egy nagy m

értem a bus melar

ban rezgett.

Éveken keresztü

tagja. A „Neues W

post“, a „Neues W

Stunde“, a „Die V

der“, „Wiener Tag

tanuskodik sikerei

M. Graf, a bécs

csosa és a legnag

egyike így ír róla:

azt a gondolatot

benne mindazt az

keresztül ment.“

A lapszemlévén

szélnék, koncertek

haussaal“ban, a

ban, amelyek után

talán lelkesedése

noristát; a Volks

lyeknek Kania vo

A kis romániai

beérkezett művés

Saljapinnal eg

„Muzikvereinsaal“

Lehar Ferenc

fel neki. Kania,

amelyben a híres

„boldog perceket,

jával szerzett.“

Richard Taube

ja. S a bécsi r

mondta be a mil

gassuk meg José

ristát...“

— Hol tanult

— A jasi zen

SPORT

A férficsapatot Csehszlovákia, a nőicsapatot Németország nyerte az asztalitenisz-világbajnokságon

Cluj, március 11. (Az Uj Kelet tud.) Rövid távirati híradás közli Kairóból, hogy az asztalitenisz világbajnokság férficsapat és nőicsapat versenye befejezést nyert. A férficsapat világbajnokságot a Swaythling Cup-ért Csehszlovákia, a nőicsapat világbajnokságot a Corbillon Cup-ért Németország nyerte. Csehszlovákia a döntőt Jugoszláviával játszotta.

Az asztalitenisz világbajnokság első két napjáról egyébként az alanti részleteket közölhetjük:

Faruk király védnöksége és személyes jelenlétében kezdődött meg az asztalitenisz világbajnokság, melyen tíz nemzet indult. A férficsapat versenyben elfogadták a pátlólag jelentkező Luxemburg nevezését is, annál is inkább, mert Palesztina nem jelent meg.

Az első napon Románia férfi asztalitenisz-csapatát váratlanul két súlyos vereséget szenvedett: Anglia és Csehszlovákia egyaránt 5:0-ra győzték le Romániát! A román csapat gyenge szereplésének valószínű magyarázata az, hogy a viharos tengeri utazás után teljesen kimerülten érkeztek meg a játékosok.

Az első eredmények: Jugoszlávia—Franciaország 5:0, Anglia—Románia 5:0, Litvánia—Egyiptom 5:2, Görögország—India 5:3, Csehszlovákia—Luxemburg 5:0, Jugoszlávia—Anglia 5:3, Franciaország—India 5:2, Csehszlovákia—Románia 5:0, Litvánia—Görögország 5:2, Jugoszlávia—Luxemburg 5:1, Csehszlovákia—Litvánia 5:0, Jugoszlávia—Egyiptom 5:0.

Az UFSR javaslata szerint a válogatottakban huszonöt százalék arányban kapnak helyet a kisebbségek

Bucuresti, március 11. Az UFSR szabályzata véglegesen elkészült. Ez a szabályzat a kisebbségi sportolókra is kiterjed, mert több fontos intézkedést tartalmaz a kisebbségi sportolók helyzetére vonatkozólag is.

Még az elmúlt év őszén készült az eredeti tervezet, amelyről annak idején néhány részlet már közöltünk. A tervezetet szétküldötték az egyes szövetségeknek véleményezés végett. A véleményezések beérkezése után elkészült azután a végleges tervezet, amelyet a Straja Tárii a napokban hagy jóvá.

Az UFSR új szabályzata etnikai alapon osztályozza a sportolókat. Mig az első tervezetben még „tisztá román eredet“ és „idegen“ megjelölés volt, most a felosztás a következő:

1. Román eredetű sportolók.
2. Kisebbségi népcsoportokhoz tartozó sportolók.
3. Román alattvalók.
4. Külföldi állampolgárok.

Az új szabályzat az országos válogatottak nemzetiségi összetételére is intézkedik. Csapat válogatottaknál az arány: 75 százalék többségi — 25 százalék kisebbségi sportoló. (A labdarúgásnál tehát 8:3 az arány.)

Az egyesületekre vonatkozólag még nem történt intézkedés. Hogy kisebbségi sportolók milyen arányszámban vesznek részt az egyesületekben, azt a szövetségek később kidolgozandó szabályzatokban állapítják majd meg.

Kis hírek a sportvilágból

A román labdarúgószövetség vezető körében egyre többen vannak azon a véleményen, hogy a Román Kupának meg kell szűnnie. Jelenlegi formájában ugyanis nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, nincs kellő közönségérdeklődés és csak zavarja a bajnoki és nemzetközi műsort. Valószínű, hogy jövőre már nem is írják ki. A kiscsapatok foglalkoztatására esetleg más tervet valószínűsítenek meg.

Ma délelőtt játszották le a fővárosi labdarúgó mérkőzéseket, mert a patriárka halála miatt vasárnap délután egyetlen sportesemény sem lesz Bucurestiben.

A magyar nemzeti bajnokságot ma a következő mérkőzéseket játszották: Ferencváros—Nemzeti, Elektromos—Hungária, Taxisok—Budafok, Zugló—Újpest, Kispest—Szolnok, Szeged—Bocskai, Phöbus—SSE.

— Zürichi árfolyamok (március 11.): Márka 176.45, holland forint 233.50, dollár 439.62, font 20.625, francia frank 11.6575, olasz lira 23.13, csekkorona 15.025, pengő 87.25, dinár 10.—, lej 3.37, zloty 83.—, belgas 73.975.

*** ÖN IS AZ, ha zsebében van az ÁLLAMI SORSJÁTÉK SORSJEGYE, amelyet

COLECTURA OFICIALĂ ȘI A OFICIILOR RURALE P. T. T.

MIJAZI CIM:

élárusító helyeinél vásárolt, amelyek eddig is a milliomosok egész sorát teremtették meg. MÁRCIUS 15.-én lesz a 19. sorsjáték I. osztályának a húzása. További húzások április 15.-én, május 15.-én, június 15.-én.

Colectura Oficiala

CLUJ, STR. REGINA MARIA 46.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allastkeresők, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elvesztett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csakis előrefizetés mellett közölünk. Jelíges levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

FÜGGÖNYEINK, AGYTERITŐINK NÉLKÜLÖZHETETLENEK HUSVÉTNAK REMENYTKELTŐ UNNEPI HANGULATAHOZ. Valódi vert csipkészetből. **KIVÁNT MÉRTEBEN „DER-BESCO“** függönykellékszakszűletben. Gólya áruház feletti emeleten.

Háromszobás komfortos, napos villalakás május 1-re kiadó. Gelu 10. Telefon 37-75. Megtekinthető vasárnap kivételével délelőtt 12—1-ig, d. u. 4—6-ig.

Különbejárta butorozott szobát keresek két személy részére fürdőszobahasználattal. Ajánlatokat „Április 1“ jelígre a kiadóba kérek.

Külön telken három parkettes szoba, hall teljes komforttal, két napos terasszal, mosókonyhával, befűtött kerttel május elsejére kiadó. Str. Pop Iulian 28.

Vidékre keresek románul tudó intelligensebb szidónét, akire kóser háztartás vezetését rábízhatom. Ajánlkozó írjon: Weiss Ernő Zerind, Arad megye.

Villanegyedben, Str. Bolinteanu 11/a alatt kiadó május 1-re három szobás mellékhelyiségekkel rendelkező kertes lakás. Értekezni naponta d. u. 4—7 között fenti címen.

„BRISTOL“ ort. kóser étterem-bodega Cluj, Regele Ferdinand 37. (Minerva-palota). Cluj egyetlen szakszerű vezetés alatt levő kóser étterme-bodegája. Elsőrendű házikoszt kihordásra is. Prima téli szalámi és egyéb vásárhelyi felvágott-különlegességek. Állandóan frissen csapolt Azuga-sör. Előzékeny kiszolgálás. Mérsékelt árak. Utazóknak kedvezmény.

Kóser élelmiszerek „Pardess“-nél Cluj, P. Mihai Viteazul 1. Huskonzervek, újdonság Romániában, 28 lejtől, szardellapasta 17 lej, trapista, juhsajtok, vaj 90—100, litói turó, házimustár 50 lej, szinmez 50. Tartós szalámik. Kiváló felvágottak. Halsaláta, májpástétom.

Engross raktár, modern építkezés, azonnalra is kiadó. Regele Ferdinand 21. Ugyanott kiadó uccai üzlethelyiség. Farkas bőrkereskedőnél.

Fatiszviselő, 32 éves, nőten, szakmában 15 éve dolgozik, román, magyar és német nyelvtudással elhelyezkedést keres. „Fás“ jelígre a kiadóba.

Csemegeüzletbe háziasan nevelt kiszolgáló kisasszonyt keresek román, magyar nyelvtudással. Teljes ellátás és fizetés megegyezés szerint. Szakmában jártas előnyben. Belépés husvét után. Mercurea Ciuc posterestante 505 jelígre.

Prima enyedi fajtisza gyümölcsfák eladók. Kertrendezést, tervezést vállalok. Griger műkertész. Calea Regele Carol II. 39.

Strájerek! Strájer inszignák, egyenruhák, lenvászon ingek, ugyszintén strájer anyagok viszonteladónak méterszáma is gyári árban. Mindenféle strájer-kellékek: zsinór, bőrv, csillag és gombok állandóan raktáron, nagy választékban. Kérjen ajánlatot Magazinul Hercules Cluj, Calea Regele Ferdinand 9. Telefon 34-71.

Bonósülésre zsidó cipőfőlérszakszítót, elsőrangú munkaerőt keresünk. Megkereséseket „Einheirat“ jelígre a kiadóhivatalba kerünk.

Garzonlakás fürdőszobával központi fűtéssel kiadó. Str. Clemenceau 5/2.

Kiadó 2 parkettes szoba mellékhelyiségekkel. Str. Barițiu 10.

500—600.000 lejfel Clujon előkelő, bevezetett divatüzlet társat vagy finanszírozót keres. Ajánlatokat teljes címmel „Csakis komoly ajánlat“ jelígre a kiadóba kérek.

Gyermeknyelvi nyelvtudással felvesszünk. Gojdu 6, ajtó 2.

Filabroszok, miliók, dupla ágyterítő eladó. Calea Traian 31, ajtó 11.

Pénztársat keresek tartományi székhelyen régóta fennálló rőfös divatüzlethez. Megkereséseket „Becsületes“ jelígre a kiadóhivatal továbbít.

Párizsból jött fiatal leány társalgási órákat ad hölgyeknek, gyermekeknek. Jelíge: 18.

A tüzvész következtében elpusztult Ortov óra-ékszerüzlet megnyílt. Kiárusításra kerülnek hihetetlen olcsó árban a tüzből kimentett ép és kissé sérült tárgyak. A nagyérdemű vevőközönséget kérjük a régi bizalommal keresse fel üzletünket.

Egy négyágu komplett sörfejtőgép berendezés eladó. Wilhelm Naftali Blaj.

A temesvári Zsidó Klub vendéglői üzemére bérletet keres. Érdeklődni lehet: Timisoara 1. Str. Mocioni 8. Telefon 35-44.

Kérek azonnalra fűszerben, csemegeben jól képzett, gyors kiszolgáló segédet. Nyelvtudás és eddigi működési hely megjelölésével sajtóközleg írt ajánlatot fényképpel ellátva kér Burma Timisoara IV.

Szakember üzemet vezet, kalkulál, ajánlatot nyomdávállalathoz. Megkereséseket öv. Weiszné Timisoara, Doja 4 címen.

Dugattyugyűri, speciális kivitelben, leléte a Dieselek, gőzgépek, kompresszornak, megrendelhető Marko Cluj, Reg. Ferdinand 43.

Eladó finomkivitelű ebédő, háló, kombinált szekrények, recamié, modern fotelek. Mihail Kleimberger, Fr. David 3.

Két szoba butor, rádió eladó. Str. Stroescu 11. Földszintes ház. Megtekinthető 3—5-ig.

Elcserélném kolozsvári bérházamat budapesti vagy debreceni bérházzal. Cím: „Házcseré“ jelígre a kiadóba.

A város vezetősége szigoruan ellenőrzi a szemetesládák beszerzésére vonatkozó rendeletet

Megirtuk, hogy Cluj város vezetősége egységes típusú szemetesládák beszerzésétette kötelezővé, közegészségügyi és szemetéshygienei okokból. Az erre vonatkozó 44.500—1938. számú rendelet szerint az egységes típusú szemetesládákat 1939 április 30-ig köteles mindenki beszerezni és használatba venni. A városi egészségügyi hivatal a nagyobb háztartások részére egy nagyobb, a kisebb háztartások részére egy kisebb (fele akkora) típusú szemetesládák beszerzésétette kötelezővé. A szemetesládák bármelyik bádogsműhelyben megrendelhetők, de csak a hivatalosan előírt nagyságban és minőségben.

Akik Cluj város vezetősége eme rendeletének eleget nem tesznek, az egységes típusú törvény 311. cikke alapján 100 lejű 10 ezer lejig terjedhető büntetéssel sújtottak.

Cluj város egészségügyi hivatala egyébként a város különböző fontosabb pontjain közszemlére kitette a szemetesláda mintákat. Ugyanezek a minták minden bádogsműhelyben megtekinthetők.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, március 12.

BUURESTI. A rádió Miron Cristea patriárka-miniszterelnök elhalálása miatt csak híreket közöl.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9:45: Hírek. 13: Operaházi zenekar. 14:45: Hanglemezek. 16:45: A rádió szalonzenekara. 18:10: Zongoraszámok. 20:30: Katonazene. 21:20: Sport. 22:40: Hírek. 23: Cigányzene. 24: Táncclemezek. 1:05: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból? Varsó. 18:20: Rádiózenekar énekesekkel. Szófia. 21:55: Operetteköl.

Hétfő, március 13.

BUURESTI. A rádió Miron Cristea patriárka-miniszterelnök elhalálása miatt csak híreket közöl.

Budapest I. 7:45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13:10: Gordonkaszámok. 13:30: Hírek. 14:30: Cigányzene. 15:35: Hírek. 18:15: A Rákospalotai Iparos Dalnok. 19:30: Hanglemezek. 20:30: „A csillagok kőszalmonak“. Hangjáték 21:20: Budapesti Hangverseny Zenekar. 22:40: Hírek. 23: Cigányzene. 24: Szalonötös. 1:05: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból? Varsó. 20: Rádiózenekar. London Regional. 21:50: Könnyű zene.

Finomított ételolajat

Husvétí פסח ש

megbízható szigoru ortodox hecserrel szállít Edelmann A. és Fia olajgyár Satu-Mare. Az idő rövidsége miatt csak korlátolt mennyiségben gyártunk. Siesssen tehát saját érdekében rendelést feladni.

Találkozásom José Kaniával,

a bécsi Opera volt ünnepelt tenoristájával egy Domniței körúti kis órajavitó-műhelyben

Bucuresti, március 8. Benyitottam egy órajavitó műhelybe, a Domniței körúton, kellemes tenorhang ütötte meg a fületem, aztán csönd lett. Az óras levette szeméről a nagyító üveget, a kezében óraszerkezet, udvariassan köszönt.

Mint megszeppent, turpisságon kapott gyermek, lopva nézett rám, hosszú szempillái mögül.

A falon öreg kakukos órák ketyegnek, az egész helyiség akkora, hogy a mesteren és a látogatón kívül nehezen férne el harmadik személy.

Mivel szolgálhatok?

Elővettem a „Tellus“-omat s közben megkérdeztem:

— Nem itt énekel valaki?

— Miért kérdi?

— Minden komolyabb ok nélkül, nagyon szép tenorja volt az illetőnek...

Az óras lesütötte a szemét és csöndesen megszólalt:

— Én voltam...

Ezután a Tellusról beszélgettünk, kiderült, hogy eltörtött egy alkatrész, amelyet Svájból kell meghozatni...

Az órának lelke van...

Az óras nem úgy nézett ki, mint a többi órák. Hangja mélabusan zengő, arckifejezésében mély rezignáció; szeretettel tartja a kezében a „Tellust“, simogatja, vigasztalja, beszél vele: „na majd megjavítlak... jól fogsz járni, szerkezeted nemesi címerrel van ellátva, nem szabad ségyent hoznod a svájci nemességre...“

— Az órának lelke van — mondja mosolyogva — ezt a lelket meg kell érteni, át kell érezni, különben nem engedelmességek...

— Mióta óras ön? — kérdeztem tőle.

— Gyermekkorom óta...

Közben a javítóasztal alatt egy partitúrát pillantok meg. Ugylátszik a műhelybe való belépésem pillanatában ejtette oda.

— Mindig óras volt?

Menekülni kellett

— Volt idő, amikor mással kerestem a kenyeremet.

— A hangjával, ugye?

— Ugy van. Bécsben énekeltem... Menekülni kellett. Romániai származásom lehetővé tette, hogy visszajöjsek szülőföldemre, elővettem gyermekkori órástudományomat, s most itt vagyok.

A neve iránt érdeklődtem. Kahane Józsefnek hívják az órást, de az énekes José Kania névre hallgatott. Fiókból albumot vesz elő. Ujságkivágások, fényképek, kritikák, egy nagy művész emlékei. Most meg értem a bus melankóliát, amely a hangjában rezgett.

Éveken keresztül volt a Volksopernek a tagja. A „Neues Wiener Journal“, a Reichpost“, a „Neues Wiener Tageblatt“, a „Die Stunde“, a „Die Wahrheit“, „Wiener Bilder“, „Wiener Tag“ és sok más lapkivágás tanuskodik sikereiről.

M. Graf, a bécsi Nemzeti Opera tanácsosa és a legnagyobb osztrák kritikusok egyike így ír róla: „I. Kania a hangja, azt a gondolatot kelti, hogy elraktározta benne mindazt az aranyat, amely a kezén keresztül ment.“

A lapszemelvények nagy sikerekről beszélnek, koncertekről a „Grosser Konzert-hausaal“-ban, a „Grosser Ehrbarsaal“-ban, amelyek után a bécsi publikum határtalan lelkesedéssel ünnepelte a fiatal tenoristát; a Volksoper előadásairól, amelyeknek Kania volt a hőse.

A kis romániai származású óras, Bécs beérkezett művésze volt.

Saljapinnal együtt adtak koncertet a „Muzikvereinsaal“-ban.

Lehar Ferenc külön partitúrát ajánlott fel neki. Kania, Lehar levelét mutatja, amelyben a híres zeneszerző megköszöni a „boldog percek, amelyeket elragadó hangjával szerzett.“

Richard Tauber volt a legjobb barátja. S a bécsi rádió-speaker nem egyszer mondta be a mikrofonba: „Es most hallgassuk meg José Kaniát, a kiváló tenoristát...“

— Hol tanult énekelni?

— A jasi zenekonzervatóriumon, majd

Bécsben, miközben órákat és ékszereket javítottam.

— Aztán jött az Anschluss, összeszedtem a régi szárazsámkat. Ócska, poros koforban vártak rám... s visszatértem a szülőházába...

— És most?

— Most? Órákat javítok, gyűrűket, karpereceket készítek. Nem is képzeli milyen megnyugtató reggeltől estik itt ülni a ketyegő órák között... Sem hajsza, sem gyűlölet, sem fajkülönbség. Az Anschluss utáni néhány nap alatt oly sok szenvedés szakadt ránk, hogy talán még ezután is évekre lesz szükségünk, hogy kiheverjük.

— Nem akar többé énekelni?

— Énekelek magamnak, itt a ketyegő

KOPROL

A legjobb csokoládé hashajtó

AZ EDISON MOZGO MÜSORA:

Egy éjszaka a Dunán. Főszerepben: Kiss Manyi, a kolozsvári elszármazott pesti primadonna, Simon Marcsa, stb. II. A jéghercegnő. Főszerepben: Sonja Hennie. Eddig még soha nem látott tüneményes jégballet. III. Új híradó. A szünetben búvármutatványok.

Hétfőtől:

Svéd Sándor, a világhíri magyar énekes egyetlen extraszuper filmje: Mária nővér. Főszereplők még: Jávori Pál, Vaszary Piroksa, Stolz Hilda és Halmay Tibor. II. A Titanic óceánjáró hajó katasztrófája. Charles Boyer-rel. III. Híradó. Jön: Eggerth Márta és Jan Kiepusa.

RIO MOZGO MÜSORA:

Két szenzáció, egy helyár. I. A romboló. Csak erős idegzetűeknek. Főszerepben Boris Karloff és Lugosi Béla. II. Emberek bilincsen. (Rácsonluli emberek) Izgalmas bűnügyi dráma. Főszerepben Pat O'Brien Humphrey Bogart és Ann Scheridan. III. Journal.

Ma 3, 6 és 9 órakor nagy kettős műsor: I. Közellenség bosszúja. Izgalmas gangster-dráma. Fősz.: Pat O'Brien és Margaret Lindsay. II. Botrány az Operában. Nevettető vígjáték. Fősz.: Gucho, Chico és Harho. III. A legújabb Metro Híradó.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

„Dollárper“. Az új kereskedelmi kódex 1939 május 1-én lép életbe, az igazságügy-miniszter addig elkészíti és kihirdeti a végrehajtási utasítást is. Tudomásunk szerint többen tervezik a kereskedelmi kódex lefordítását, de még egy ilyen nem jelent meg.

Videki előfizető. A 20%, 30% és 40%-os devizakvóták felhasználási lehetőségeit az érdekelt államokkal kötött külkereskedelmi és fizetési egyezményeink szabályozzák. Mindegyik csak bizonyos célokra használható fel és eszerint alakul az árfolyama is. Mivel a legtöbb célra a 30%-os devizakvóta használható fel, természetesen ezt keresik a legjobban és ezért ez a legdrágább. 2. Az Amerikából kapott affidavit-re rendszeresen rá van írva, hogy mennyi időre érvényes, az érvényesség egy év, a kiállításától számítva. Az affidavit csak arra jogosít, hogy a rendes kvótába előjegyzik, de kivándorolni csak akkor tud, ha rákerül a sor, vagyis csak évek múlva. Célszerű, ha az amerikai rokona az affidavitet évenként megújítja.

Câmpia Turzii előfizető. Szíveskedjék pontosabban megjelölni milyen közleményről van szó és mikor jelent meg.

Heymann: Geldern lovag (Zsidó kalandorok), új Tábor könyv, kötve, 292 lap, 158 lei. Előbbiek: Stefan Zweig: Békét, kve 158 lei. Schalom Asch: A nagy fal, két kötet, kve 316 lei. Schalom Asch: Dalol a völgy, kve 158 lei. Lepagenál, Kolozsvár. Postán utánvétellel. Kérjen teljes Tábor-jegyzéket.

Svéd Sándor,

a világhíri baritonista egyetlen koncertje

március 13-án, hétfőn este 9 órakor a Davila Színházban

Jegyek 25 lejtől 160 lejig. Elővétel a Cartea Românească főtéri üzletében és vasárnap, március 12-én a színház pénztáránál. Gondoskodják idejében jegyekről.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Éggy Ghyssa táncol 15-én a Davila Színházban

Az érdeklődés középpontjában áll ez a nagyíri táncművész, ki már két feledhetetlen fellépéssel ejtette bűmulatba Kolozsvár közönségét. Egészen új műsorral és új iránnyal áll a Magyar Színház színpadára szerdán, március 15-én este. Kivételes teh-

sége komoly, elmélyedő tudása ragyogó, változatos programban csúcsosodik egyszerű kosztümpompa kiegészítéssel. A zongoránál Freund Leó temesvári ismert zongoraművész ül, ki önálló számokkal is szerepel.

HETI MÜSOR:

Vasárnap: Tanase revütársulatának előadásai.

Hétfő: Svéd Sándor hangversenye.

Kedd: A főiskolai egyesületek Bartók-Kodály estéje.

Szerda: Éggy Ghyssa táncestje.

Csütörtök: Molnár István táncestje.

Szombat 9: A györgyfalvai népszokások, énekek, táncok bemutatása. Ötven györgyfalvai festői viseletű nő és férfi részvételével. A szöveget Czákó János írta.

Vasárnap d. u. fél 3: A györgyfalvaiak előadásának megismétlése.

d. u. 6 este 9: Alhambra. (A bucaresti Alhambra revütársulat előadásai).

Szerda: Attilio Ranzato, a híres olasz hegedűművész egyetlen hangversenye.

A ROYAL MOZGO MÜSORA:

Suez. A filmen megjelenik Disraeli, Liszt, Napoleon, Victor Hugo. Főszerepben: Tyrone Power, Loretta Young, Annabella. Számozott helyek. Telefon 37-05. Előtte 2 híradó: Metro és Fox.

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné: Fehér mámor. Szenzációs sportfilm. Előtte a bucaresti Strájer ünnepség. Helyárak: Lei 7 és 12 plusz 5.

A CAPITOL MOZGO MÜSORA:

Premier világszínház! A csintalan asszonyok. Az utóbbi évek legnagyobb, gigantikus rendezésű filmje. Pazar kiállítás, csipős pikantéria. Világdíjat nyert francia produkció. Főszereplők: Jean Murat és Francoise Rosay. A film előtt a legfrissebb világhíradó.

A SELECT MOZGO MÜSORA:

Férjfogás. Bizar amerikai vígjáték, fordulatok cselekménnyel, melynek minden jelenete nevetésre készlet. Főszerepben Katherine Hepburn-Cary Grant.

Hétfő, kedd, szerda:

Vörös orchideák. Az utóbbi évek legsikerültebb kétfilmje. Egy állam hadfelszerelési terveit folyik az ádáz küzdelem, melyben a főhős az utolsó pillanatban menekül meg a biztos haláltól. Főszerepben: Olga Tochevova, Albert Schönhals, Camilla Horn.

AZ URANIA MOZGO MÜSORA:

Leányvágányok... Egy amerikai család vidám-sággal és szomorúsággal teli életének története. Főszerepben: Errol Flynn, Bette Davies, Anita Louise.

Hétfő, kedd, szerda:

Férjfogás. Bizar amerikai vígjáték, fordulatok cselekménnyel, melynek minden jelenete nevetésre készlet a nézőt. Főszerepben: Chatherine Hepburn, Cary Grant.

A legjobb vetőmag

Főzelék- és virágmagvak
Répamagvak, fűmagvak
Gazdasági magvak

Leguma Mezőgazdák R.-T.

TIMISOARA
IV., Piața Dragalina.

ARAD
Bulv. Reg. Ferdinand 42.

BUCURESTI
Str. Bursei 2.

Kérje új LEGUMA képes árjegyzékünk díjmentes megküldését!

WOLF-eszközök

UJ KELET Legújabb hírek

ALLAMI SORSJATEK

CLUJ
PIATA UNIRII No 7

A tavasz jöveteleivel GHEORGHE STĂNOIU

CLUJ
PIATA UNIRII No 7

MEGINT ÚJ MILLIOMOSOKAT CSINÁL

Ujra Tiso lett a szlovák miniszterelnök?

(Első oldali cikkünk folytatása.)

mondotta: „A politikai helyzetet rövid időn belül tisztázzuk. Szlovákiának a legilletékesebb alkotmányos fórum, tehát a szlovák parlament vezetése által alkotott kormány lesz, amely erős lesz, biztosítani fogja a javakat, életbiztonságot fog nyújtani és biztosítani fogja a jövőt”.

Sidor végül a Hlinka-gárda tagjainak bizalmára apellált és a tegnapi incidenseket a cseh hadsereg és a Hlinka-gárda között bizonyos félreértéseknek tulajdonította.

Mint Pozsonyból jelentik, szombaton reggel csend volt a városban. Politikai körök kijelentik — jelenti az Havas —, hogy a válságot most már gyorsan rendezni fogják, máhelyt ma megalakul az új szlovák kormány.

Karmazsin Prága ellen

Pozsonyból jelentik, hogy tegnap délután 5 órakor a német párt épülete előtt hatalmas tömeg gyűlt össze, amely nagy lelkesedéssel hallgatta Karmazsin államtitkár beszédét, aki kijelentette, hogy semmiféle körülmények között nem engedhető meg többé, hogy a régi helyzet visszaálljon és a csehek újlag előjogokat élvezzenek Pozsonyban, vagy Szlovákia többi területein.

Prágában helyeslik a kormány intézkedését

Az Havas jelenti Prágából, hogy a szlovákiai események élénk szenzációt váltottak ki a csehszlovák fővárosban, ahol mindenki helyesli a prágai kormány eljárását és úgy véli, hogy nem lehet tovább eltérni olyan helyzetet, amit a szlovák vezetők teremtettek. Ennek főleg a csehek ellen tevékenykedtek és intrikákat szöttek magyar, lengyel és bécsi német körökben. A lengyel, német és olasz követek pénteken megjelentek a külügyminisztériumban, hogy tájékoztójának a helyzetről. Chwalkovskij külügyminiszter biztosította őket, hogy a prágai kormányintézkedések belső jellegűek és egyáltalán nem érintik Csehszlovákia általános politikáját.

Az angol sajtó a csehszlovákiai eseményekről

Londoni jelentés szerint az angol sajtó különböző fejfogásban kommentálja a csehszlovákiai eseményeket. Egyes lapok azt hiszik, hogy nemzetközi komplikációkra van kilátás, mások szerint kizárólag belső jellegű kérdésről van szó. A Times azon véleményére ad kifejezést, hogy Németország néhány nap óta nem támogatja annyira erősen a szlovák szeparatista mozgalmat. Azon erőies mód, ahogyan Hacha elnök bánt el a szeparatistákkal, jelentőségeltjesnek látszik és bizonyítja, hogy ur a házában és nélkülözni tudja az idegen segítséget.

A francia lapok állásfoglalása

Párizsból jelentik, hogy a lapokat a csehszlovákiai események foglalkoztatják. A l'Époque azt írja, hogy Németország kedvező terepre talált Csehszlovákiában és Pozsony könnyen fordult Berlin felé. De Prága megfelelően válaszolt. A visszahívott miniszterek megelégedtek arról, hogy függetlenségük nem volt maradéktalan. Németország ezt a tartományt kizárólagos gyámsága alatt akarta tartani.

Összetűzés a csendörök és a Hlinka-gárda között

Pozsonyból jelentik, hogy a szlovák kormány elmozdítása — mint jelentették — Szlovákia több helyén tüntetéseket váltott ki. A nyomban foganatosított katonai intézkedéseknek tulajdonítható, hogy súlyos össze-

tűzések nem történtek. A csendörök és a Hlinka-gárda tagjai között fegyveres összecsapásra kerül sor, midőn a csendörök meg akarták szállni a „Hlinka-házat”. A csendörök közül négy, a Hlinka-gárda tagjai közül hárman megsebesültek. A csendörök szétoszlatták a Hlinka-ház előtt összegyűlt tömeget. A hatóságok uralják a helyzetet.

Elrendelték, hogy az összes kávéházak, éttermek és lokálok este kilenc órakor bezárjanak.

Lázás tárgyalások Prágában

Pénteken egész nap folytak Prágában a tárgyalások aziránt, hogy a szlovákok fogadják el az ujonnan kinevezett szlovák kormányt. Sokol, a szlovák parlament elnöke, pénteken reggel Prágába érkezett, ahol kihallgatáson jelent meg Hacha köztársasági elnök és Beran miniszterelnök előtt, majd résztvett a minisztertanácsban. Délután kettőkor Sokol visszatért Pozsonyba, ahol folytatta a tárgyalásokat.

Este nyolc órakor többszáz személy gyűlt össze a Pozsonyból német területre vezető hid előtt. A tömeg a Pozsonyba összpontosított cseh katonai és csendőregységek ellen tüntetett. A cseh csapatok korlátozták a német konzulátus körül, hogy megakadályozzák a szlovák lakosság esetleges szimpátiatüntetését.

Pozsonyban elterjedt hírek szerint a letartóztatottak között van Zernák volt szlovák közoktatásügyi miniszter is.

Pénteken este a hatóságok elkobozták a Szlovák című lapot, a szlovákság hivatalos orgánumát, amely vezércikkben tiltakozott a kormány kicserélése ellen és Szlovákia autonómiájának tiszteletbentartását követelte.

Tiso feladta tartózkodó magatartását?

Pozsonyból jelentik az esti órákban, hogy Tiso, hir szerint, feladta tartózkodó magatartását és résztvett az éjszaka folyamán megtartott tárgyalásokon.

Éjfél után Tiso tárgyalásokat kezdett az új kormány tagjaiul kiszemelt politikusokkal. A hajnali órákban szakadatlan lázas tárgyalások után megtörtént a megegyezés és Tiso eljuttatta az új kormány névsorát Hacha köztársasági elnökhöz.

Németország nem akar beavatkozni?

Budapesti jelentés szerint a 8 órai Újság című lap telefonon érintkezésbe lépett a német külügyminisztériummal. A Wilhelmstrasse egyik számottevő politikusa nyilatkozott a lapnak. Többek között a következőket mondotta:

— A német kormányt több szempontból közvetlen közelről érintik a cseh események. Elsősorban azért, mert a két ország határos egymással, másodsorban, mert a bécsi döntést Németország garantálta. Németország érdeklődésének azonban legfőbb oka abban áll, hogy még ma is jelentős német népcsoport él a csehszlovák állam határain belül és Hitler selyt helyez arra, hogy a német népcsoport életét semmilyen zavaró körülmény

ne gátolja meg. Németország egyelőre nem kíván beavatkozni a csehszlovákiai eseményekbe, mert reméli, hogy azok maguktól is megoldódnak.

Pozsonyból jelentik, hogy Szokol képviselő, a szlovák parlament elnöke, Mederli Károly képviselő és Sztano Gyula képviselőházi elnök Prágába utaztak, hogy az új kormány névsorát Hacha köztársasági elnök elé terjesszék. Az új szlovák kormány elnökéül Sidorot emlegetik, de tagja lesz a kabinetnek Tiso is. Peplánszki kiharadt az új kormányból. Egyelőre nem lehet tudni, hogy mi lesz Durcsánszki, aki ismeretes rádióbeszéde miatt elvesztette az illetékes körök bizalmát. Egyelőre nem tisztázták a letartóztatott Tuka helyzetét sem.

Prágából jelentik, hogy a köztársasági elnök rehabilitálta Bergler Károly dr-t Csehszlovákia volt tokiói és washingtoni követét, aki ellen annakidején Benessel történt összetűzése miatt eljárást indítottak és aki jelenleg az USA-ban egyetemi tanár. Berglernek most vissza akarják adni az állampolgárságát és felszólították, hogy döntsön a kérdés fölött.

Ujra Tiso lett a szlovák miniszterelnök?

BUDAPEST, március 11. A Pester Lloyd közli az új szlovák kormány névsorát, amely szerint miniszterelnök Tiso, a kormány tagjai Szokol, Zanov, Zotko, Sivak. A hírt hivatalos helyről nem erősítették meg.

GUNGA DIN

Ilyen még nem volt!

Miaja tábornok csapatai bekerítették a madridi zendülők löhadiszállását

Tüzérségi párbaj Madrid körül

Madrid, március 11. (Rador.) Az Havas jelentése szerint néhány nap óta csend van a madridi frontokon. A tüzérharok teljesen szünetelnek. A nemzetiek jelenlétüket csak a város feletti felderítő repülésekkel jelzik.

Az Union rádióállomás pénteken éjjel kiáltványt intézett a köztársasági hadsereg katonáihoz, arra kérve őket, hogy folytassák a harcot Madrid védelméért és ne hagyják magukat befolyásolni „a hadsereg bizonyos tényezőinek árulásától, abban a pillanatban, amikor a nemzetiek készen állnak a város megtámadására”. Pénteken este 20 órakor egyébként a madridi kommunista tüzfészekek körül folytak a harcok. Főleg a külvárosokban és a Reteiro-parkban levő kommunista székház körül állt a harc. A kommunista zendülők zöme a lövészgyűrű körüli magaslatokra vonult vissza. Miaja tábornok csapatai bekerítették a kommunisták főhadiszállását Madrid Salamanca elnevezésű negyében.

Egyébként a nemzetiek péntek éjjeli közleménye így szól: „A nemzetiek és köztársaságiak szerint a frontokon csend ural-

kodik. A köztársaságiak azt állítják, hogy a nemzeti repülők bombázták Kartagénát és hogy egy nemzeti gépet lelőttek.

Madridból jelentik, hogy Madrid környékén a Valencia felé vezető országúton szombaton reggel a kommunistákkal tovább folytatódott a harcok. Pénteken a főváros uccáin szüneteltek a harcok.

Alicantéi jelentés szerint az ottani városi tanács elmozdította a kommunista tanács- tagokat és csatlakozott a nemzetvédelmi tanácshoz.

Patakokban folyik a vér Madrid uccáin

Párizsból jelentik, hogy a francia lapok arról számolnak be, hogy Madrid uccáin patakokban folyik a vér. A junta csapatai kiszorították a kommunistákat a tengerészeti minisztériumból és a telefonpalotából, de ennekívül is számos jelentős pontot tartanak még kezükben a kommunisták.

Párizsi jelentés szerint a Matin úgy értesül, hogy Franco szabadon bocsátotta Miaja fiát, aki üzenetet fog vinni Burgosból Madridba.

Egyidejűleg jelentik Párizsból, hogy Quino-

nes de Leon benyújtotta Bonnet francia külügyminiszternek a spanyol kormány határozatát, amely szerint a spanyol hatóságok megnyitják a határt, hogy a menekültek visszatérhessenek Franciaországból Spanyolországba.

Enyhülés a Palesztina-konferencián?

London, március 11. A Reuter jelenti: A Palesztina-konferencián résztvevő arabok körében bizonyos optimizmus észlelhető, amely eddig teljesen hiányzott. Hir szerint lehetséges volna észszerű kompromisszumot létrehozni az arab és zsidó javaslatok között, miután a két küldöttség kevésbé merev magatartást vett fel.

Jeruzsálem, március 11. A katonai törvényszék ma halálra ítélte egy 19 éves arabot, aki rálőtt egy zsidó segédrendőrré. Egy 14 éves arab fiút öt évi börtönre és 12 korbácsütésre, egy 12 éves pedig hat korbácsütésre ítélték, mert revolvért találtak náluk.

LEGUJABB SPORT

Az FC Carpati győzött, a Viktoria pontot szerzett Bucurestiben

Bucuresti, március 11. FC Carpati—Sportul Studentesc 2:1 (1:1). Damian és Hanga, illetőleg Schulder a góllövők.

Victoria—Juventus 2:2 (2:2). Góllövők Felecan II. és Cucuban, illetőleg Praszler. Mindkettő nemzeti bajnoki labdarugómérkőzés szombat délután.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

Taxa postala
plătita în num.
No. 244716/929.

10. Telefon: 18-60. E
Havonta 110, negye
évre 600, egészévre
földre: Havonta 2,
félévre 12, egészévre
Hirdetések díjszabás
„UJ KELET” a t
banati zsidóság egy
ja. Cikkeink utánn
forrás megjelölésével

Ma

Bucure

Miron Cr
kor gyász
ban. Az
résztveszt
Ófelsége
tek, király
istentiszte
koporsót
végül örök
megszólal
harangjai.
zad tiszte
szünetet t

A rom
ják Miron
lyes gyász
Az eső
rendkívül
patriárka
kozni kezd
az elhunyt

Bucure

ka-minisz
tartás az
északi pá
rótermébe
résztvette
rály Ófel
miniszter
királyi ta
szervezet
jai, a Ne
Nemzeti
rek, a te
egyházfele
hatóságok
sége, a p
küldöttség
képviselői
tisztelőt
sót a hal
megindult
templomb

A me

nisztereln
Mironescu
mány tag
rend lova
születés
jai. A me
Ernest U
Ófelségén
nak kopor
ra. Az és
szorongás
megillető
net elvon
A kat
a halotta
toriein át
zett térre